ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 173 (10541) | 1964 оной июлиин 23, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Антуан ГИЗЕНГАДЭ Н. С. ХРУЩЕВОЙ эльгээһэн телеграмма

Хоёр үлүүтэй жэлэй турша соо хуули бусаар түрмэдэ hyyhанайнгаа hүүлээр сүлөөдэ гараhантайнь дашарамдуулан, Антуан Гизенгадэ Леопольдвиль город Н. С. Хрущев телеграмма эльгээгээ.

Эхэ оронойнгоо эрэлхэг зоригто патриот, Конгын национальна баатар Патрис Лумумбын үнэн сэхэ соратник Конгын нэгэдэл болон бэеэ даанхай байдалда империалистнүүдай халдан оролгодо эсэргүүсэн, арадайнгаа аша туhын түлөө эрид шууд тэмсэлшэ гэжэ Танние совет хүнүүд мэдэдэг гээд Н. С. Хрущев бэшэнэ.

...УРЯАД АРАДАЙ БАЯСХАЛАН

...гаа байдал улам hай-...эhэн Советскэ Сою-...Коммунис партиин Про-...бэелүүлхэ хэмжээнүүд ...далын шухала асуудал ...гээр зүбшэн хэлсээд, ...Верховно Соведэй IV сес-...лан гаргаhан түүхэтэ ...ые олон түмэн совет ...туйлай ехэ омог баяр-...тан абаба. Олон милли-...арадуудтайгаа хамта бу-...най түрэл Коммунис ..., Советскэ правитель-...нимэ hайхан анхарал ...ь түлөө гүн зүрхэнэй ...баясхалан хүргөөд, саашa-...оронойнгоо экономикые ...тэнөөр хүгжөөхын түлөө ...лые мэдэнгүй тэмсэхэ ...тангариглан мэдүүлнэ.

...-эй XXII съезд дээрэ ба-...таhан Программын манай-...лтайгаар бэелүүлэгдэжэ ...нь эли тодоор харагдана. ...мын материально-техни-...hэ hуурпнь бата най-...ар табигдажа байнхай. ...най ажахын али бүхы ...удай хүсэн түгэлдэрөөр ...байhыень совет хүн бү-...рнэ. Инаг hайхан Эхэ ...удэрhөө үдэртэ үнэржэ-...жажа, алибаа юумээр эл-...байна. Тиимэhээ совет ...ажабайдал улам hай-...эдэнэй али бүхы эрилтэ-...улам хүсэдөөр хангаг-...

...унис партимнай арад зо-...байдал улам бүри hайжа-... тулада ямар айхабтар ...олдолго гаргана ...Манай орон дотор хэгдэ-...дүүлэгдэжэ байhан хамаг ...имагтал арадай ажа-...hайжаруулха гэhэн нангин ...гой. Хамаг бүхы юумэн ...хүнэй аша туhада, хүнэй ...тай байхын тулада!— ...КПСС-эй Программа соо ал-...тудэр аржытар бэшэгдэн-...ойнгоо экономико хэлбэ-...тээр хүгжөөхэ, арадайн-...удэрhөө үдэртэ hайжа-...гэшэ манай эгээл шуха-...аша үрэ ехэтэй полити-...суртал мүн гэжэ нүхэр ...рущев заана. Илангаяа ...жэлнүүдтэ КПСС-эй Цент-ральна Комитедэй бэелүүлhэн хэмжээ ябуулгануудые хараад үзэхэдэ үнэхөөрөө нимэл зорилготой байhаниинь элирнэ.

Арадайнгаа ажахын али олон hалбаринуудые эрид шууд хүгжөөгүй hаа, промышленность болон хүдөө ажахыгаа ашаг олзотой болгоогүй hаа, нимэ олон хүдэлмэрилэгшэдэй салин эрид дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта үгтэдэг шэнгеэр колхозникуудта пенси үгэхэ арга байха hаал? Үгы даа. Баян дэлгэр, хүсэн түгэлдэр социалис гүрэн лэ нимэ ехэ хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ шадалтай ха юм. Юрэдөө, хүн бүхэн hайтар бодоод үзэг лэ: аяар 18 миллион үлүүтэй хүнэй салин нэмээгдэхэ, эдэ хүнүүдтэ жэл соо 3.300.000.000 түхэриг үгтэхэ болоно бшуу. Тиихэдэ 6,5 миллион шахуу колхозникууд пенси абаха байна. Колхозникой пенсиин эгээ эхэнь hарадаа 102 түхэриг. Мүнөөнэйхэер 102 түхэриг гээшэ манай хэр ехэ мүнгэн бэ, энээгээр юу абажа боломоор бэ гэжэ колхозник бүхэн hайн мэдэнэ. Советскэ Союз дотор хүдэлжэ байдаг зоной дүрбэн хүн бүхэнэй нэгэнэйнь салин нэмэхэнь ха юм. Имагтал коммунизм байгуулжа байhан манай орон дотор нимэ hайн hайхан, гүн удхатай үйлэ хэрэг бэелүүлэгдэхэ аргатай болоо ха юм.

Салин хүлhэн тухай хэлэхэ болоо hаа нимэ байна. Зүгөөр мүнөө үедэ совет хүнэй олзо доходой гол үндэhэниинь салин хүлhэн байбашье hаань, манайда ниитын жасын жэлhээ жэлдэ айхабтар ехээр ургажа байhыень өбөөронгүй байхаар бэшэ бшуу. Хүүгэдэй ясли болон саад сэсэрлиг, пионернүүдэй лагерь, түлөөhэгүй hуралсал, түлөөhэгүй медицинскэ туhаламжа, жэл бүхэндэ салингаа абажа байна амаралта, курорт болон амаралтын байшангууд, пенси болон али олон социальна тэдхэмжэнүүд — эдэ бүгэдые дүүhыень тоолоод барахаар бэшэ ха юм. Гүрэнэй зүгhөө нимэ тэдхэмжэдэ хүртэдэггүй нэгэшье бүлэ, нэгэшье эрхэтэн манайда байхагүй. Эрхэ сүлөө, энхэ тэниглэн байдал, зол жаргал гээшэ энэ ха юм. Нимэ ехэ зол жаргалтай байhандаа совет хүнүүд баярлахын ехээр баярлана, урмашахын ехээр урмашана.

Тиигээд республикымнай ажалшад Коммунис партиингаа, Советскэ правительствынгаа халуун анхарал оролдолгодонь бодото харюу болгон, саашадаа бүри ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр, шэн габьяатайгаар ажаллаха, ажалайнгаа бүтээсэ үдэр бүхэндэ дээшэлүүлхэ, коммунизм байгуулгада өөhэдынгөө хубитые нэрэтэй түрэтэйгөөр оруулхаар бэлэн байhан тухайгаа мэдээсэнэд. Нимэ мэдээсэлнүүд редакцида нютаг бүхэнhөө орожо байнхай. Ахын малшад, Хориин хонишод, Мухар-Шэбэрэй таряашад, Хяагтын кукурузашад, Кабанскын гахайшад — хэниинь хэн гэшэгүй колхозникууд бултадаа айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байнад. Тэрэшэлэн багшанар болон врачнууд, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой болон бүхы бусад хүдэлмэрилэгшэд бодото ажалаараал, арюун hайхан хэрэгүүдээрээл Эхэ орондоо харюусахаар зоригжонхой.

Энэ жэлдэ республикымнай урда, илангаяа хүдөө ажахынхидай урда ехэ харюусалгатай зорилго табигданхай. Хүдөө ажахын продуктнуудые нёдондонойхиhоо ехээр гүрэндөө тушаажа, абаhан уялгаа бэелүүлхэ гээшэ үйлэдбэриин управлени бүхэнэй, колхоз, совхоз бүхэнэй нангин хэрэг болоно. Нимэ арга боломжо дүүрэн бии. Түбхын түрүүндэ хэзээ хэзээнэйхиhээ баян ургаса ургуулагданхай. Үбhэ тэжээлшье, талха таряаншье элбэгээр абтахаар. Зүгөөр энэмнай саашадаа зүндөө бүтэхэ хэрэг бэшэ. Үбhэ ногоогоо үтэр түргэн сомоожо абаха, ургасаяа гээлтэ хороолтогүй амбаартаа оруулха шухала. Нимэ баян ургасаяа хүсэд абажа шадаагүй hаа, гэмтэ ябадал болохо бшуу. Мүнөө одоол үдэр hүни гэнгүй, харанхыhаа харанхы хүрэтэр ажаллаха саг болоо.

Коммунис партиингаа, советскэ правительствынгаа халуун анхарал оролдолгодонь нимээр харюусаха бологдоно бшуу, нүхэд колхозникууд, хүдөөгэй интеллигентнэр!

Эмхи журамтайшуул

...Мал шахан таргалуулдаг ...совхозой хоёрдохи отде-...үбhэ хуряалга эмхитэйгээр, ...жажа байна. Хабсагайн ...дээрэ хүдэлжэ байhан ...В. И. Машановай звено бул-...hайнаар хүдэлнэ. Хата-...ан саг дарыдаа тармагдажа, бухал болгогдоод, тэрэ бэеэрээ hүрилэгдэнэ.

Морин косилкаар ногоо сабшадаг машинистнууд Игнатий Дмитриев, Алексей Бакшеев, Иван Машанов, гар хажууршад Елена Цозик, Прасковья Эпова, Анна Дриевская гэгшэд нормоёо хоёо үлүүлэн дүүргэнэд. Пенсионер үбгэд Абрам Красотенко, Илья Ларионов, Иван Дриевский гэгшэд гараараа үбhэ сабшахадаа залуушуулhаа гээгдэнэгүй.

К. ЖАЛСАРАЕВ.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ УНЖАГАЙРУУЛАГДАҺААР

● Зэдын, Хориин, Улаан-Удын, Түнхэнэй управленинүүдэй ажахынууд үбhэ хуряалгадаа хожомдожо ороhон аад, аали нобшоор ажаллана. ● Республикын олонхи колхоз, совхозууд силос даража захалаадүй. ● *Энэ гээгдэлhээ гарахын тула ажахы бүхэн хамаг хүсэеэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ табижа, ажалаа hайнаар эмхидхэхэ зорилготой.*

Республикын колхоз, совхозуудта үбhэ хуряалгын, силос даралгын ябаса тухай

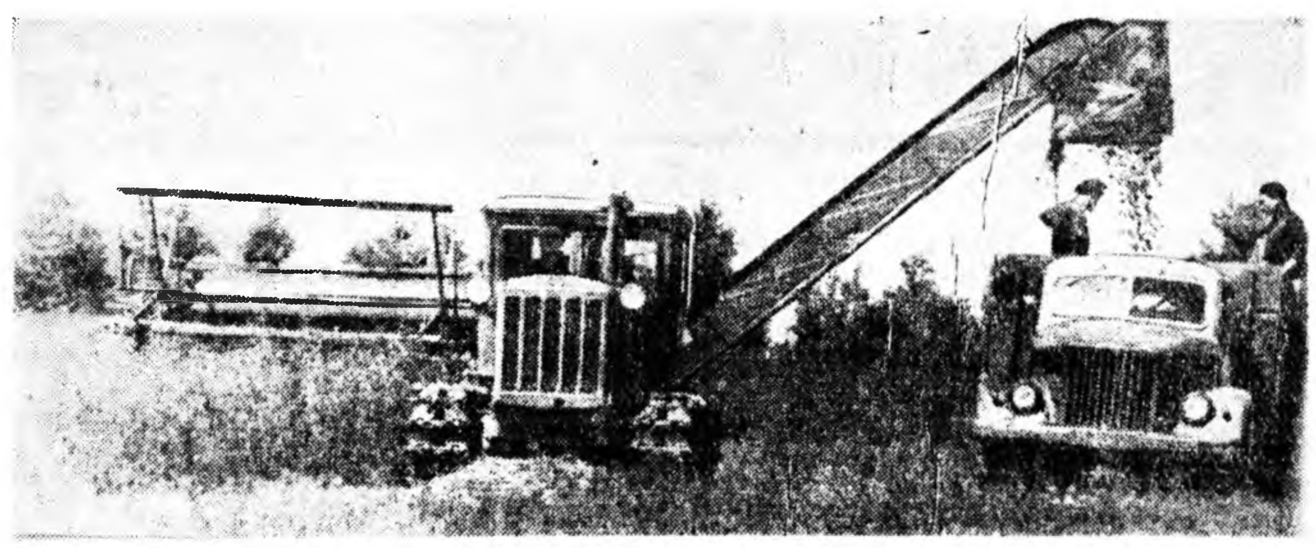
1964 оной июлиин 20-ной мэдээн

Управленинүүд, аймагууд	Сабшалга процентээр	Абтаhан үбhэн процентээр	Силос даралга тоннор
Баргажанай	13	6,4	—
Зэдын	5	0,6	—
тэрэ тоодо:			
Зэдын	5	1,1	—
Захааминай	4	—	—
Яруунын	16	1,2	200
Кабанскын	29	9,3	650
Хяагтын	18	6,7	152
Мухар-Шэбэрэй	19	3,2	—
Түнхэнэй	15	2,4	—
тэрэ тоодо:			
Түнхэнэй	18	2,8	—
Ахын	—	—	—
Улаан-Үдын	13	4,0	—
Хориин	9	1,1	459

Түрүүшымнай үбhэшэд сабшалан дээрээ гараhаар хори гара хонобо. Али олон шалтагаан урдаа барьяад, яараа, шамдаагүйшүүлнай үбhэндэ ороhоор баhал адаг арбаад хоног үнгэрөө хаш. Гэбэшье үбhэ сабшалга, hүрилэлгэ аали нобшоор, унжагай удаанаар ябуулагдажа байна. Энэ ушарые мүнөө эндэ толилогдоhон мэдээн гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

Республикымнай колхоз, совхозуудай бүхы сабшалангай 47 мянга гаран гектар гэхэ гү, али оройдоол 13 процентнь сабшагдаад байна. Тиихэдэ үбhэ бэлэдхэхэ түсэбнай милл 3,5 процент дүүргэгдэнхэй.

52 мянга шахуу гектар сабшалантай Зэдын управлениин ажахынуудай оройдоол 2433 гектарайнь ногоон унагаагданхай. Тэндэхид үбhэ бэлэдхэхэ түсэбөө 0,6 процент дүүргээ. Хэрбээ үнгэрhэн арбан хоногой туршада Кабанскын управлениин ажахынууд бүхы сабшалангайнгаа дүрбэнэйнь нэгэ хубиие сабшаа hаань, зэдээрхин милл 5 процентыень сабшаад байна. Хориин совхозууд үбhэ хуряалгадаа жэгдэржэ ороодүй. оньhожоруулагдаhан звенонууд хүсэд шиидэжэ хүдэлөөгүй байhаар. Эндэ оройдоол 5000 гектар газар сабшагдажа, 5000 центнер үбhэн hүрилэгдөөд байна. Энэмнай бирагүйхэн ажалай үрэ дүн гээшэ ааб даа.

Кабанскын үйлэдбэриин управлениин Шергинскэ совхоз ниитынгээ адууhа малда эрхим шанартай шэмэтэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэжэ абахын тула оролдолго гаргажа, түрүүшынгээ амжалта туйлажа захалаа. Тэдэнэр мүнөө жэлдэ сабшажа абахаар нёдондо үрэжэл муутай 800 шахуу гектар таряаланда донник тариhан юм. Тэрэнь энэ жэлдэ hүрхэй hайнаар ургаба. Тингэжэ тус ажахы үндэр баянаар ургаhан энэ ургамалые эгээ мүнөө хуряажа, эртын силос ехээр даража байhан үетэй. Зураг дээрэ: силосэй ногоо хуряадаг комбайнаар донник сабшажа ябана.

Н. ФЕДОРОВОЙ фото.

ҺОГООБОРИШЬЕ ҮБҺЭН ОРХИГДОХОГҮЙ

Адууhа малдаа жэл хахад соо бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха гэhэн яруунынхидай үүсхэлые манай колхозой ажалшад, малшад, механизаторнууд hайшаан дэмжээ.

Нэрээшье сагай уларилай хаа хаанагүй таарамжатай байhан, ногооной элбэгээр ургаhан энэ жэлдэ үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ шадаагүй hаа, хэзээ бэлэдхэхэ гээшэбибди. Тиимэhээ бүхы сабшалангай ногоо hогообориншье үлөөнгүй сабшаад hанаагаа амархагүй, үшөө урданиь орхигдоходог байhан нуга hужааг, модо, бургааhанай забhар заха газарай үбhэ хуу ухаашалжа абаха хэрэгтэй болоно.

Энэ жэлдэ колхознай бүхыдөө 20 мянган центнер гэхэ гү, али нёдондонойхидо орходоо 9 мянган центнерээр ехэ үбhэ хуряажа абахаар түсэблэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ үбhэшэдэймнай звенонууд түлэг хүдэлжэ эхилээ. Колхозой 1-дэхи отделенидэ С. Намсараевай хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлгын тракторна тусхай бригада бүхы хэрэгтэй машина техникэ, зэмсэгээ жэнпшэдгүй бэлдээд, үбhэндөө эмхитэй hайнаар ороо. Эндэ тракторай 6 косилка, 4 морин косилка түрүүшын үдэрhөө уhанда абтадаг гол, нуурай эрье шадархи, мүн ой модоной, шэбэр бургааhанай захаhаа эхилээд, түүбэрилэн сабшажа байна. Сабшаhан ногоогоо нэгэнхоёр үдэр соо хатаагаад, тракторай, морин тармуураар тармажа, «СМУ-06» түхэлэй оньhон түхеэрэлгээр үбhэеэ даб дээрэ гол сабшалангайнгаа ногооной ойро хүрэхэгүй, бага зэргэ ургуулад гэхэ юм. Гадна энэ бригадынхид 300 гектар сабшалангай ногоо сэсэглэжэ байхадань сабшаад, hүүдэртэ хатаажа, витамин ехэтэй үбhэ абахань.

Артелиин Баян нютагай 3-дахи отделенидэ 50 хүнhөө бүридэhэн 2 звено уhанай саада бэедэ гараад, сабшажа байна. Луговод С. Ф. Тараканoвский гэгшын даадаг 40 хүнhөө бүридэhэн бригада 300 гектар сабшалангай ногоо 15 үдэр соо хуряажа абаха зорилготой. Эндэ үшөө нэгэ оньhожоруулагдаhан звено хүдэлнэ.

Бага-Наринай хоёрдохи отделенидэ хонишод, малшад баhал тус тустаа 6 звено боложо таhараад, өөhэд өөhэдынгөө бригада, фермын даажа абаhан газарай үбhэ сабшажа абаха юм. Хонишодой бригада бүхэн энэ хабартаа сабшалангаа hайнаар уhалаад, нёдондонойхиhоо хоёр дахин ехэ үбhэ хуряахань.

Тэжээл бэлэдхэлгын бүхы хүдэлмэриие хараалhан болзор соогоо эрхим шанартайгаар дүүргэхынь тула бригада, звено бүхэндэ хэхэ ажалайнь тодорхой түсэб, даабари табигдажа үгтөө. Үбhэшэдэй дунда социалис мүрысөө үнгэргэхэ гурим баталагдаа. Хүнүүдэй ажалай түлөөhэн хуряажа абаhан үбhэнэйнь зэргээр үгтэхэ юм. Жэшээнь, бригада, звенонууд түсэбөөр хараалагдаhан үбhэеэ хуряагаад байхада, тэрэнэйнгээ 10 процентые өөhэдөө абаха байна.

Зоной дунда эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри аша үрэтэйгөөр ябуулха, ажалай үйлэдбэридэ партийна нүлөө бодотоор үзүүлхын тула бригада, звенонуудта партийна-комсомолой бүлэгүүдые олоор эмхидхэбди. Тэдэндэ хамта 86 коммунист, 65 комсомолшууд оролсоно. Эдэмнай эрхим ажалаараа бусад зондоо жэшээ харуулан —аха нилээд ехэ хүсэн шуу. Тэндэ хүдэлэгшэдтэ кино, наада харуулжа байха, лекци, хөөрэлдөө үнгэргэхэ агитбригада бии болгогдонхой.

Байгша ондо хамта 1100 га дээрэ кукуруза hайнаар ургуулжа, мүн 650 гектар элдэб холижо тариhан ургамалнуудые хуряагаад, бүхыдөө 18 мянган тонно силос дарахабди.

Ц. ГАРМАЕВ,
Зэдын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

ПОЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН 20 ЖЭЛЭЙ ОЙ

...НИ ХАЛУУН АМАРШАЛГА

...ын Арадай Республикын 20 жэлэй ойн гүйсэhэнтэй дашарам-...Польшын Арадай Республикын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Владислав ...Александр Завадский болон Юзеф Циренкевичтэ нүхэд Н. С. Хру-...И. Микоян бэшэг эльгээжэ, Советскэ Союзай Коммунис партиин ...Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй ...нүүдэй Соведэй, бүхы совет арадай зүгhөө тэдэнэртэ, тэдэнээр дам-...Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Коми-...гүрэнэй Соведтэ, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, бүхы аха дүү ...дта халуун амаршалга хүргэhэн, hайниие хүсэhэн байна.

...зо арадай засагай тогтоhонhоо хойшонхи хорин жэлэй турша ...балигтай, ажалда дуратай поляк арад социалис байгуулалтада ...гайхамшагта амжалтануудые туйлаа, уласхоорондын оршондо ...Арадай Республикын нэрэ хүндэ хэмжээлэшэгүйгөөр дээшэлээ. ...дай элитэ ехэ туйлалтанууд гэрэнэй шалгагдамал хүтэлбэрилэг-...жалтануудыень эмхидхэгшэ Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэ-...иин ажал ябуулгатай таhаршагүй холбоотой.

...Польшо хоёр, КПСС ПОРП хоёр хоорондоо бүхы асуудалнуудhаар ...нэгэл бодолтой, хэзээ хэзээнэйхиhээ бата бэхи аха дүүгэй хани ...гээд нүхэд Н. С. Хрущев, А. И. Микоян онсолон тэмдэглэнэ.

...болон поляк арадууд хододоо хамта ажаллана, тэмсэнэ, мүн ма-...хэрэгэй илан мандахын түлөө, марксизм-ленинизмын агуу ехэ ...арюун сэбэр байхын түлөө манай партинууд хамтадаа тэмсэнэ ...дэ маанадта ехэ баясхалантай гээд тэдэнэр бэшэнэ.

...совет хүнүүдэй үнэн сэдьхэлэй мэдэрэлые элирхэйлэн, нүхэд ...рущев, А. И. Микоян эб найрамдалай болон социализмын түлөө ...шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыень бүхы аха дүү поляк арадта ...байна.

...АЛДАРТА ХОРИН ЖЭЛЭЙ ОЙ

...Колонно зал соо баярай суглаан болобо

...А, июлиин 21. (ТАСС). ...сүлөөтэ гүрэнэй 20 жэлэй ...Союзай болон Польшын ...Республикын арадуудай хани ...болон нэгэдэлэй hайндэр ...хүнүүд тэмдэглэнэ. Энэ ...дэртэ зорюулагдан, Москва-...дай түлөөлэгшэдэй баярай ...Союзуудай байшангай Ко-...соо мүнөөдэр болоо.

...А. П. Кириленко, Д. С. По-...В. В. Гришин, П. Н. Деми-...Ильичев, А. Н. Шелепин ...hуугаа. Польшын хү-...нэй нэгэдэмэл партиин ...Комитедэй гэшүүн, Элүүр-...ыгын болон социальна тэдхэмжын министр Ежи Штахельский тэрүүтэй польско-советскэ хани барисаанай делегациин гэшүүд, ПНР-hээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Эдмунд Пщулковский болон бусад поляк нүхэд Президиумдэ hуулсаа.

КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь Н. Г. Егорычев суглаае нээхэдээ тобшо үгэ хэлээ.

Алдарта хорин жэлдэ зорюулагдаhан элидхэлые суглаанда хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаhан байна. Энэ элидхэлые КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн А. П. Кириленко хэhэн байна.

Варшавада болоhон баярай заседани дээрэ 1964 оной июлиин 21-дэ

нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэhэн үгэ

hэрэн дэбжэлтын үдэр гэжэ Польшодо дэмбэрэлтэйгээр нэрлэгдэhэн энэ үдэрые поляк арад мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна. Энэ хадаа танай hайндэр байхаhаа гадна, манай hайндэр болоно гэжэ хэлэхые хүсэнэб гээд Н. С. Хрущев хэлээ. Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын зүгhөө, бүхы совет хүнүүдэй зүгhөө Н. С. Хрущев поляк арадта эгээн лэ хани халуун амаршалга хүргөө, hайниие хүсөө.

Россиин болон Польшын хүдэлмэришэн ангиин хамтадаа хэhэн революционно тэмсэлэй үедэ манай хани барисаан бэхижээ. Агуу ехэ Ленинтэй хамта, Россиин революционернүүдтэй хамта Польшын революционернүүдэй ехэ отрядай тэмсэл хэдэг байhанаар бидэнэр омогорхонобди гээд Н. С. Хрущев хэлээ.

Дайнай жэлнүүдтэ Польшын угаа ехэ хохидолдо ороhые hануулха зуураа, Польшын Арадай Республика экономическа талаараа хурдан түргэноөр хүгжэлгын үнэмшэстэй жэшээ мүнөө харуулна гээд Н. С. Хрущев заагаа. Польшын ажалшад бэрхэшээлнүүдые дабажа, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ дайнhаа тохёолдоhон бүхы ехэ хохидолые зайсуулхаhаа гадна, социально-политическэ, экономическа болон соёл культурын хүгжэлтэдэ элитэ ехэ амжалтануудые туйлаад байhаниинь ёhотойл эди шэди болонол! Имагтал социализм шэнэ ажабайдал зохёон байгуулха гансахан лэ зорилгын түлөө тэмсэлдэ олон миллион ажалшадые эмхидхэн жагсаагаа, тэдэнэй ажалай габьяае бадаруулаа гээд Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Нимэ элитэ ехэ амжалтануудые туйлахын тулада Польшын хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй марксистско-ленинскэ манлай угаа ехэ тэсэмгэй, сэсэн мэргэн бодолтой, эрэлхэг зоригтой байгаа. Эдэ бүхы гайхамшагта шэнжэ шанартай байhанаа танай оронной коммунистнууд бүрин хүсэдөөр харуулаа гээд Н. С. Хрущев хэлэhэн байна. Шэнэ Польшые байгуулгада Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин хүтэлбэрилэгшэдэй, тэрэнэй Центральна Комитедэй дүүргэhэн элитэ ехэ үүргые, илангаяа нүхэр Владислав Гомулкын дүүргэhэн үүргые Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглээ.

Манай оронуудай хоорондохи харилсаан мүнөө ехэ hайнаар хүгжэнэ. Энэ яhала ойлгосотой. Маанад социализм болон коммунизм байгуулха нэгэн уг зорилготой байнабди, манай арадуудай хани барисаа болон харилсаа холбооe бэхижүүлэн, энэ агуу ехэ зорилго тээшэ бидэнэр хамтадаа дабшажа ябанабди гээд Н. С. Хрущев тэмдэглээ.

Коммунизм байгуулгада Совет арадай туйлаhан амжалтанууд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ саашань хэлээ. Совет засагай тогтоhонhоо хойшонхи саг соо Советскэ Союзда промышленна үйлэдбэри 50 үлүүтэй дахин нэмэhэн байна. Хаанта Россиин 1913 оной бүхы жэлэй турша соо гаргадагай шэнээн промышленна продукциие мүнөө Советскэ Союз недели бүхэндэ гаргадаг байха юм. Бусад социалис оронуудай арадуудай туйлаhан ехэ амжалтануудые Н. С. Хрущев тэмдэглээ. Эдэ амжалтанууд болон илалтануудые туйлаха хэрэгтэ бэрхэшээлнүүд тохёолдодог, гаргашанууд хэгдэдэг байhаниинь мэдээжэ гээд тэрэ хэлээ. Социалис системын бии болоhонhоо хойшонхи үе соо, тусхайлбал, национализмhаа уламжалан гараhан бэрхэшээлнүүд нэгэтэ бэшэ тохёолдодог байгаа. Мүнөө Хитадай Компартиин хүтэлбэриин баримталдаг хараа шугамhаа уламжалан эдэ бэрхэшээлнүүд бүри горитой болоо гэхэдэшье болохо байна.

Эдэ бэрхэшээлнүүд дабагдаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди гээд Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэhэн байна. Мүнөө интернационализмын гол ёhонуудта үнэн сэхэ байлгын талаар коммунис парти бүхэн шалгалта барижа байна гэхэдэ боломоор. Ямар замаар ябанабиш — интернациональна нэгэдэлгын замаар гү, али националистическэ хара амяа хараhан амяараа замаар дабшажа ябана гүш гэжэ бодото хэрэгээрээ харуулха хэрэгтэй.

Манай партинуудай, манай оронуудай нэгэдэлэй бата бэхи байха гүдам социалис орон бүхэнэй, бүхы социалис лагериин аюулгүй байдалые бидэнэр бүри найдамтайгаар хангахабди гээд Н. С. Хрущев заагаа.

hанаралта дайе hүжэрөөhэн, олон миллион хүнүүдые үхэлдэ хүргэhэн империалис хүсэнүүд мүнөө үhөөгөө

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Варшавада баярай заседани болобо

ВАРШАВА, июлиин 21. ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд Д. Бочаров, В. Кузнецов нигэжэ дамжуулна:

Арадай Польшын 20 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай заседани Варшавын Культурын болон наукын ордон соо мүнөө үдэшэ болоо.

Варшавын ажалшадай түлөөлэгшэд, ниислэлэй предприятинүүдай хүдэлмэришэд, политическэ болон ниитын ажал ябуулагшад, Польско сэрэгэй генералнууд болон офицернүүд, наукын, соёл культурын, искусствын ажал ябуулагшад, Польшын болон гадаадын оронуудай журналистнууд ордоной конгрессүүдэй уужам ехэ зал соо сугларaа.

ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Завадский, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич болон парти, правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэдэй президиумдэ ерэжэ hууханиь заседанида хабаадагшад халуунаар амаршалаа. Арадай Польшын 20 жэлэй ойн баярта ерэhэн КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевые, КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй президент Антонин Новотные, СЕПГ-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихтые сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Бултадаа хүл дээрээ бодон зогсоо.

Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ, ПОРП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн А. Завадский арадай нэгэдэлэй фронтын бүхэпольско комитедэй зүгhөө баярай заседаниие нээhэн байна. Советскэ Союзhаа, ЧССР болон ГДР-hээ ерэhэн хүндэтэ айлшадые тэрэ халуунаар амаршалаад, тэдэнэрэй hайндэртэ хабаадалсажа байлга социалис оронуудай аха дүүгэй холбооной болон хани барисаанай тэмдэг болоно гээд мэдүүлээ. Элидхэл хэхын тулада нүхэр Владислав Гомулкада А. Завадский үгэ үгөө.

Зал соо нэрьемэ альга ташалган болоо.

Элидхэлэй hүүлээр Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевто, түрүүлэгшэ үгэ үгөө. Зал соо hуугшад бултадаа хүл дээрээ бодожо, удаан саг соо нэрьесэ альга ташан хүндэтэ совет айлшаниие амаршалаа.

Удаань КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй президент Антонин Новотный, СЕПГ-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт үгэ хэлэhэн байна.

В. Гомулкын элидхэл, Н. С. Хрущевой, А. Новотнын, В. Ульбрихтын хэлэhэн үгэнүүд угаа ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа. Нэгэнтэ бэшэ нэрьемэ удаан альга ташалганууд болоо.

Баярай заседаниин hүүлээр ехэ концерт болоо.

Варшавада болоһон баярай заседани дээрэ 1964 оной июлиин 21-дэ
нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта.)

нэхэхые дахяад оролдоно, шэнэ дай хэжэ орохо заналта хэнэ гээд Н. С. Хрущев тэмдэглээ. Дэлхэйн хоёрдохи дайн тэрэнние һүжэрөөгшэдэй бүрин бута сохюулгаар дүүрэһэн байгаа һаа, дэлхэйн шэнэ дайн империалистнуудай ниимэ харата лэшэ гаргаа һаань, бүхы капиталис байгуулалтые заатагүй хүсэдөөр усадхан үгы болгохо гэжэ үһөө нэхэхые эрмэлзэгшэд, эзэрхэг түримхэйшүүл һанажа ябаха ёһотой гээд, Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглээ.

Гэбэшье заналта хэхэ бүримнай социализмын оронууд бүри нягтаар жагсана гэжэ империалистнууд ушөөл ойлгоногүй гээд үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ. Тэдэнэй эгээн лэ хэтэрмэнүүдынь «хүсэ баримталха» политика мүнөө бэелүүлхые һэдэнэ. Тэдэнние США-дашье галзуушуул гэжэ нэрлэдэг байха юм.

Хоёр байгуулалтын хоорондохи амгалан ёһоной мүрысөөндэ социализмые илахабди гэжэ монополис буржуазин найдахаяа болёод байхадань, тэдэнэй эгээн хархис этэгээдүүдынь хамагай муу юумэ хэжэ, шэнэ дай һүжэрөөжэшье болохо байна бшуу. Һаяхан Холбоото Штадуудта республиканска партиин съезд дээрэ һайшаалай хашхаралдаан, дэбхэрэлдээн доро һунгуулиин программа баталан абтаһан байгаа. Энэ съезд фашистнуудай Нюрнбергдэхи суглаа шэнгеэр үнгэрһэн байна. Эгээн лэ эзэрхэг түримхэй этэгээдүүдэй хараа бодол энэ программа соонь пайруулагданхай. Президентын тушаалда съездээр дэбжүүлэгдэһэн кандидат коммунизмда эсэргүүгээр тэмсэхэ, сэрэгэй заналтануудые хэхэ уряатайгаар Сагаан байшанда орохые хүсэжэ байһанаа харуулаа.

Сан-Францискодо болоһон республиканска партиин съездын программые Америкын арад дэбжэхээр, тиигэжэ бүхы дэлхэйдэ, тэрэ тоодо США-гай арадта угаа аюултай хараа шэгтэлэлые дэмжэхээр бэлэн байна гү гэһэн асуудалда Америкын һунгагшад харюу үгэхэ ёһотой. Энэнь маанадһаа дулдыдахагүй, зүгөөр бүхы болоҗо магад юумэнүүдые бидэнэр хараадаа абаха ёһотойбди гээд Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Советскэ Союз 47 жэлэй турша соо оршожо байна. Эдэ жэлнүүд соо али бүхы галзуушуулые, галзуурхаяа һанагшадые бидэнэр харадаг байгаабди. Манай социалис гүрэнэй бии болголго, тэрэнэй оршолго болон хүгжэлтэ галзуушуулһаашье, галзуурхаяа һанагшадһаашье дулдыдахагүй. Социализм болон коммунизмын хүгжэлтэ түүхэдэ заатагүй болохо ушар мүн. Буржуазна философиин, буржуазна абари заншалай түлөөлэгшэдэй энэ ушарые өөһэдынь бодомжын ёһоор хуули бусын гэжэ һүүхирэлдэдэг байгаашье һаань, социализм болон коммунизм амжалтатайгаар хүгжэнэ, саашадаа шэнэ шэнэ илалтануудые туйладаг байха.

Империалистнуудай али бүхы һанаашалгануудаа бэелүүлхэ һэдэлгыень угтахаар бэлэн байха, тэдэндэ зохихо сохилто үгэхөөр ходоодоо зэһэнги байха шухала тухай Н. С. Хрущев хэлээ.

Империалистнууд заналтануудые хэхэһээ гадна, национализмые дэбэргэхэ, политическэ зорилгоёо дүүргэхын тулада экономическа холбоо барисаа хэрэглэхэ гэхэ зэргын аргануудаар социалис оронуудые һуларуулхын тулада улам ехээр оролдоно — иимэ политика хэрэглэн нэгэ социалис оронние нүгөөдэдэнь эсэргүүгээр табиха һэдэлгэ тэдэнэр хэнэ гээд Н. С. Хрущев хэлээ. Эдэ бүгэдэ хадаа манай оронуудые ами амяарнь һалгаажа, нэгэ нэгээрнь нуга дарахын тулада манай нэгэдэлые һуларуулха зорилготой байна. Энээнние бидэнэр өөбөрөо мэдэхэ, шухала тобшололнуудые бидэнэр хэхэ ёһотойбди.

Социализмын оронуудай хүдэлмэришэн анги, бүхы ажалшан арад, интеллигенци дайсадта мэхэлүүлхэгүй гэжэ найдамтайгаар хэлэжэ болохо байна гээд Н. С. Хрущев тэмдэглээ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй угаа ехэ удха шанар тухай тогтохо-доо, Н. С. Хрущев иигэжэ заагаа. Эб найрамдал хангаха дэлхэйн термоядерна дайнай аюул тохёолдуулхаар шалтагаануудые уласхоорондын харилсаануудһаа зайсуулха гээшэ нягта жагсаалдаа үндэһэлэн, бүхы социалис оронуудай хамтынгаа оролдолгоор шиидхэжэ шадахаар зорилго болоно.

Эзэрхэг түримхэй эрмэлзэлгэ һанаашалгаһаа империализм үшөөл арсаагүй. Өөрынгөө дура хүсэлые бааслахаха али бүхы арга боломжые тэрэ бэдэрнэ, бэдэрхэшье байха. Бидэнэй нягта жагсаалтай байха тудам империализмда эсэргүүсэн манай хэдэг тэмсэл улам бата амжалтатай байха, манай туйлалтанууд улам ехэ байха болоно гээд Н. С. Хрущев хэлэһэн байна.

Совет болон поляк арадуудай хани барисаан эбдэршэгүй бата бэхи. Совет арад өөрынгөө дүй дүршэлые поляк арадта аха дүү ёһоор дамжуулан үгэхөөр бэлэн, хоёр ороной, бүхы социалис хани нэгэдэлэй аша туһые харан, политическэ, экономическа болон соёл культурын али бүхы түхэл янзын харилсаа холбоо хүгжөөхөөр бэлэн байна гээд, Н. С. Хрущев үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Манай хани барисаан — хүсэ шадалаймнай, социализм болон коммунизм байгуулгада шэнэ амжалтануудые саашадаа туйлаха эшэ үндэһэн болоно!

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй амаршалгые нүхэр Н. С. Хрущев уншаа.

УРМАТАЙДАА УРАГШАА[...]

«Ажаһуудалай талаар хангалга» гаршагтай, боро бүхээгтэй машина Байгалай эрьеын голоор гүйлгэнэ. Тэрэнэй орохо, гараха газарынь тоншье олон даа. Ажаһуудалай талаар хангалгын манай Кабанскын комбинадай нэгэ машина үдэр һүниие мэдэнгүй, энээ руу харайлгана. Залуу жолоошон Иннокентий Суворов мүнөөдэр удаадахи рейсдээ гараад ябана.

Комбинадайхиднай неделидээ хоёр, гурба дахин талын гүүртэ, отарануудаар ябажа, захил абадаг, хубсаһа, гуталай заһабари хэдэг юм. Машинаар эсхэгшэ, оёдолшон, сабхишан, час заһагша, парикмахер ябалсадаг. Нэгэ мүнөөһэн бүхы захил абтана, заримыень тэндэнь дары бүтээнэ. Нэгэ рейстэ арба гаран захил абтана. Машинын ябаха газар яһалашье ехэ, аяар 22 тосхон, Байгалай, Кабанскын совхозуудай фермэнүүд. Захадаа хүшэ хүрэшэгүй даабари гэхээр. Теэд бидэ шадалаараа оролдожо, зоной эрилтые хангаад лэ байнабди. Ажаһуудалай талаар хэгдэхэ ажал ябуулга яһала ехэ һэн. Теэд хахад жэлэй түсэбые 103 процент дүүргэнхэйбди. Энэмнай урда жэлэйхидэ орходоо 15 процентээр үлүү дүүргэгдээ.

Һаяхан баярламаар мэдээсэл дуулабабди, газетэдэ уншабабди. Арад зонойнгоо ажаһуудалай улам һалбаран мандахын түлөө манай парти, правительство ехэхэн оролдоно гээшэ ха. Ажаһуудалай баян дэлгэр байха тума ажалшье урагшатай, урматайгаар бүтэхэ. Мүнөө манай хүдэлмэрилэгшэдэй салин арбан табан процентээр нэмэбэ. Часы заһагшад, парикмахернууднай урматай.

Иимэ анхаралай харюуда һайнаар ажаллангүй байха аргамнай үгы. Мүнөө бидэ бүхы комбинаадаараа коммунис ажалай түлөө тэмсэжэ байнабди. Оёлгымнай цехээрхин коммунис [...] солодо хүртэнхэй. Ү[...] тоолохо болоо һаа, оло[...] ха. Тэдэнэй 26-ниинь [...] лай талаар хангалгы[...] шэд.

Эсхэгшэ Полина [...] Галина Пинаева, сабхи[...] мир Ряжкин, фотограф [...] Тюменцев гэгшэд ком[...] лай ударнигууд юм. Тэ[...] зоной ажаһуудалай эр[...] ха хэрэгтэ оролдосото[...] содог, зонойнгоо дунд[...] болонхой.

Мүнөө үбһэ хуряал[...] үе. Үбһэшэдые хангах[...] хэн хэрэг гаранхай. [...] отогто хүрэжэ ошохоны[...] тинбэшье ядалсангүй [...] нэбди.

Бүри һаяхан заг[...] «Байкал» колхозоор яба[...] хозлигууд бүри баяртай [...] Пенси тухай хөөрэлдө[...] гүй. Бидэ, ажаһууда[...] арад зониие хангагш[...] баяртайбди. Ажаһуудал[...] һалбарха тума хэншье [...] Тиимэһээ ажаһуудалай [...] машина бүри олон бол[...] тайбди. Бодоод үзэгты [...] урда тээ захил гээшэ то[...] орогшо һэн. Харин м[...] нютагуудай хүн зон [...] саһанай захил хэнэ. [...] приёмнигууд олон боло[...] дэниие заһаха, шалга[...] мастернууд бидэндэ би[...] махер ээлжээ ээлжээга[...]

Олон юумэ һайрхаа[...] бибди. СССР-эй Верхов[...] сессиин баталһан Хуу[...] нуудаар урмашаабди. [...] гээшээ арюун һайхан, [...] шэн болгохын хойноһо[...] бди.

В. КАРБ[...]
Кабанскын ажа[...] комбинадай д[...]

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМААР ХИЗААРЛАХАГҮЙБДИ

Амжалта туйлаха гэбэл, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ эндэхи хүдэлмэришэд дэмы хэлсэдэггүй. Тиигээд юунһээ эхилхэб? Анатолий Илларионович Дука гэгшын хүтэлбэрилдэг бригадынхид коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ оролсохо зуураа, ажалайнгаа нормо шэнэлжэ, 5 процентээр дээшэлүүлхыень предприятиингаа захиргаанда, профсоюзай хүдэлмэришэнэй комитедтэ хандаһан байгаа.

Энэ үүсхэлыень партийна организаци халуунаар дэмжээд, улам дэлгэрүүлхэ тушаа ойлгуулламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри яһала ябуулаа. Нүхэр Дукын бригадынхидай үүсхэл тухай, тэрэнэй ямар ашаг үгэхэ байһан тухай хөөрэлдөөнүүд цех, бригада болон халаануудаар үнгэргэгдэһэн байна. Уданшьегүй Алексей Якимов, Иван Сорокин, Иван Ивачев гэгшэдэй бригаданууд үүсхэл гаргагшадые дэмжээ һэн. Мүнөө коммунис ажалай цехэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ эхилһэн түс коллектив бүхы дээрээ нормоёо 5 процентээр дээшэлүүлээ.

Коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэгшэдэй тоо бааза дээрэмнай 650 гаран хүн болонхой. Ондоогоор хэлэбэл, коллективаймнай хахадһаань олонхи зон, 2 цех, 12 бригада энэ мүрысөөндэ оролсоод, габшагай хүдэлмэриин үльгэр жэшээ харуулна. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүхэндэ согсологдожо, түсхай самбарта бэшэгдэдэг, хүдэлмэришэдэй дунда зүбшэн хэлсэдэг. Гадна долоон хоногто 3 дахин нютагай радиогоор үйлэдбэриингөө түрүүшүүл, замай залуурнад тухай хөөрэжэ үгэдэгбди. Тэрэшэлэн ажалай шэнэ онол арга, түрүү технологи тухай радиогоор дамжуулга эмхидхэгдэдэг.

Үйлэдбэриин экономикын асуудалнуудта партийна организаци ехэхэн анхаралаа табина. Улаан-Үдын мебельнэ, модо болбосоруулдаг комбинадай дүй дүршэл халан абажа, июниин 1-һээ бааза дээрээ үдэр бүриин тоосоо эмхидхэбэбди. Үдэртөө хэды шэнээн продукци үйлэдбэрилэгдөөб, түүхэй эд, материалнууд нормоһоо хэр зэргээр гаргашалагдааб, механизмуудай бүтээсэ хэр дээшэлнэб гэхэ мэтэ тодорхойгоор тоологдожо бэшэгдэдэг болоо. Продукциин үнэ сэн үдэр бүри тооложо гаргаха тушаа мүнөө үедэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна.

Предприятиин үйлэдбэридэ сэхэ хамаатай шухала асуудалнууд партийна суглаан дээрэ энэ жэлдэ 2 дахин зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Гадна ниитын гуримаар эмхидхэгдэһэн экономическа шэнжэлэлэй бюро манайда хүдэлнэ.

Байгша ондо үйлэдбэриин түрүүшүүл, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй уралан парижуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг бодоһые онсолон тэмдэглэмээр. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, уралан парижуулагшадай тоо 5 дахин шахуу олошороо. Тэдэнэй оруулһан дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар жэлэй эхинһээ хойшо 50 мянга гаран түхэриг алмагдаа. Электроцехэй слесарь Модест Макаров, модо урадхуулдаг рейдын механик Василий Савельев, электроцехэй начальник Василий Караулов гэгшэд эрхим уран парижуулагшад гэжэ үнинэй суура гаранхай.

Хүдэлмэришэдэй дунда экономическа һуралсал муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Бүхы цехүүдээр тодорхой экономико шудалха кружогууд, экономическа эхин һургуулинууд эмхидхэгдээд, түсэб даабариин дүүргэлтэдэ нүлөөлдэг болонхой. Хамта 60 гаран хүдэлмэришэд, алба хаагшад һуралсажа байдаг. Һургуули, кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр һайн бэлэдхэлтэй, хэшээл үнгэргэхэ дүй дүршэлтэй инженер, техникүүд томилогдонхой. Заводой хүтэлбэрилхы тушаалтадтай баазын главна инженер Д. Серебренников, мастернуудтай түсэблэлгын таһагые даагша И. Корягина гэгшэд хэшээл үнгэргэдэг юм. 1 часай туршада хэды шэнээн хэмжээнэй продукци гаргагдахаб, мүн иимэ хугасаада миин зогсожо байбал, үйлэдбэридэ ямар хохидол ушаруулагдахаб гэхэ мэтые тайлбарилһан түсхай плакат, лозунгнууд цех бүхэндэ үлгөөтэй байдаг.

Партийна организациин, коммунистнуудай ябуулжа байһан эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри дэмы талаар ошоогүй, харин һайн үрэ дүн үгэжэ эхилээ. Энээнэй урда тээ манай бааза дээрэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб оройдоо дүүргэгдэдэггүй байбал, байгша оной хахад жэлэй дүнгөөр түрүүшынхеэ үлүүлэгдээ. Даабариһаа гадуур жэлэй эхинһээ хойшо 100 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Тэрэ тоодо 27 мянган шпал, 6 мянган кубометр хюрөөдэмэл модон, 15 мянган кубометр модон ашаалагдажа, ороной шэнэ барилгануудта эльгээгдээ.

Коммунистнуудай хүтэлбэрилдэг халаан, бригаданууд һайн амжалта туйлажа, бусад нүхэдтөө эрхим жэшээ харуулна. Жэшээлхэдэ, коммунист Афанасий Педеладовай хүтэлбэрилдэг модоной цехэй комсомол-залуушуулай халаан гансахан июнь һарада даабаряа 2 мянган кубометрээр үлүүлһэн байна. Шпал хюрөөдэлгэ дээрэ партиин гэшүүн Валентина Панежда гэгшын бригада шалгардаг. Модо хюрөөдэлгэ дээрэ Л. Шебров, модо уһанһаа гаргалга дээрэ П. Алемасов гэгшэдэй даадаг бригаданууд социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

Үйлэдбэреэ һайжаруулха тушаа түрүүшын алхам хэгдээ. Саашадаа энэ туйлаһанаа батадхан бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө бүхы коллективнай оролдожо байна.

А. АФАНАСЬЕВ,
Байгалай модо буулгаха баазын парторганизациин секретарь.

ШУХАЛА ХЭМЖЭЭНҮҮД

Экономическа хүдэлмэри һайжаруулха тушаа арадай ажахын Совет байгша ондо олохон шухала хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байна.

102 предприятинуудта главна экономистын, экономическа хүдэлмэриин талаар директорэй орлогшын тушаал бии болгогдоо. Эдэ хүтэлбэрилэгшэд предприятинуудтахи бүхы экономическа ажал эрхилжэ байха уялгатай.

Мүнөө үедэ экономическа районой предприятинуудаар 400 гаран экономическа шэнжэлэлгын ниитын бюро, 500 гаран түсэблэлгын ниитын бюро хүдэлнэ. Экономическа хүдэлмэри бүри һайжаруулха зорилготойгоор зарим предприятинууд дээрэ экономическа лаборатори байгуулха тухай шиидхэбэри арадай ажахын совет һаяхан абаба. Хамта 25 лабораторинууд байгуулагдахань. Тэдэнэй гурбаниинь Шэтын областьдо — Шэтын машина бүтээлгын заводто, Хадангарай модоной комбинат, «Балейзолото» комбинат дээрэ байгуулагдахань.

Буряадай АССР-тэ 5 лаборатори — Улаан-Үдын шэлэй завод, «Электромашина» завод, мяханай комбинат, Хандагатайн леспромхоз, Зэдын комбинат дээрэ эмхидхэгдэхэнь. Бусад лабораторинуудынь Эрхүүгэй областиин предприятинуудаар, жэшээлхэдэ, алюминиин заводто, Куйбышевай нэрэмжэтэ хүндэ машина бүтээдэг заводто, «Ангара», «Байгал» гэжэ мебельнэ фирмнүүдтэ байгуулагдана.

ШЭНЭ ҮҮСХЭЛ ҺАЙШААГДАБА

Промышленна үйлэдбэриие техническэ талаарнь улам һайжаруулха хэрэгтэ хүдэлмэрилэгшэдэй культурна, техническэ эрдэм дээшэлүүлгэ тон ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Экономическа районой олохон предприятинуудаар энээн тушаа гоританой анхарал хандуулагдана. Илангаяа Хадангарай модоной комбинат, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика, Петровско-Забайкальска металлургическа завод, Эрхүүгэй сайн фабрика дээрэ энэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Эдэ предприятинуудай хүдэлмэришэн, инженер, техникүүд, алба хаагшад бултадаа тооной һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Коммунис ажалай, коммунис хүмүүжүүлгын һургуулинууд, элдэб янзын техническэ кружок, курсанууд, семинарнууд хүдэлнэ. Олон хүдэлмэришэд үдэшын һургуулинуудта, заочноор һуралсажа байдаг. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ниитын хүдэлмэридэ түлөөһэгүйгөөр ажалладаг юм. Һуралсал зүбөөр хүтэлбэрилхын тула дээрэ дурсагдаһан предприятинуудаар һуралсалай-методическа кабинедүүд, һуралсалай комбинадууд байгуулагданхай.

Хүдэлмэришэдэй һуралсал эмхидхэхэ тушаа Хадангарай модоной комбинат, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика, Петровско-Забайкальска металлургическа завод, Эрхүүгэй сайн фабрика дээрэ туйлагдаһан дүй дүршэл арадай ажахын совет һаяхан засадани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ һайшаагдаба. Энэ дүй дүршэлынь харуулһан түсхай плакат, хуудаһанууд хэблэгдэжэ эльгээгдэхэ юм.

ЗАҺАБАРИЛГЫН ХЭРЭГ ГУРИМШУУЛАГДАНА

Үйлэдбэриин гол зүйлнүүд болохо машина, станок, түхеэрэлгэнүүдые заһабарилгада манай орон жэлдээ 7 миллиард гаран түхэриг мүнгэ зөөри гаргашалдаг юм. Энэ хүдэлмэридэ 2 миллион гаран хүн ажаллана.

Һүүлэй үе болотор, мүн мүнөөшье олохон предприятинууд иимэ заһабарилга өөрынгөө хүсөөр хэжэ, ехэхэн хэмжээнэй мүнгэ зөөри үлүү гаргашалдаг байна. Зарим ушарта заһабарилгада машинын өөрынь үнэ сэнгһээ ехэ мүнгэ гаргашалагдадаг байгаа.

Заһабарилгын хэрэг гуримшуулха зорилгоор арадай ажахын совет түсхай тогтоол һаяхан абаба. Энэ тогтоолой ёһоор урдань совнархозой элдэб управленинүүдэй мэдэлдэ байһан заһабарилгын 12 предприятинууд мүнөө шэнээр байгуулагдаһан үйлэдбэриин управлениин мэдэлдэ үгтөө. Тэрэ тоодо Черемховой заһабарилгын завод, Свирскэ механическа, Ангарай, Элхиин автозаһабарилгын заводууд, Шэтын автозаһабарилгын мастерской, Усолиин, Шэтын, Братска, Октябрьска, ЦРММ-нүүд болон бусад предприятинууд оролсоно.

Эдэ предприятинууд али нэгэн заһабарилга дээрэ мэргэжэхэ, совнархозой бүхы предприятинуудай эрилтэ, захилые хангаха юм. Заһабарилгын хүдэлмэри гуримшуулагдаһанай ашаар 1965 ондо 2 миллион гаран түхэриг алмагдахаар хараалагдана.

Е. КУДЗИ.

ВЦСПС-эй Президиумдэ

ШЭНЭ БАРИЛГА ГЭЭШЭ ЯАХЫН АРГАГҮЙ ШУХАЛА АСУУДАЛ

Һаяхан КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1964—1965 онуудта шэнэ барилга хэхэ түсэбэй дүүргэлтэ хангаха зорилгонууд тухай бэшэгтэйгээр бүхы партийна, советскэ, ажахын, профсоюзна, комсомолой эмхи зургаануудта, хамаг бүхы барилгашадта, монтажнигуудта, мүн промышленность болон транспортын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан байгаа.

Энэ бэшэгэй гараһантай дашарамдуулан, профсоюзна эмхинүүдэй хэхэ хүдэлмэри тухай асуудал ВЦСПС-эй президиум хаража үзөө. Шэнэ барилга хэхэ түсэб болон шэнэ шэнэ предприятинуудые ашаглалгада оруулха даабаринуудые урагшатай һайнаар бэелүүлхын тулада нэмэлтэ арга боломжонуудые бэдэржэ олоод, тэрэниие дүүрэн һайнаар хэрэглэхэ тушаа партии, правительствын табиһан зорилгонуудай угаа шухала удха шанартай байһые тэмдэглэбэ.

ВЦСПС-эй президиум барилгын хүдэлмэришэдэй предприятинуудай барилгатай холбогдоһон проектнэ болон эрдэм шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай коллективүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй бэшэг үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхые профсоюзуудай Советүүд болон комитедүүдые уялгалаа.

Президиум дээрэ тэмдэглэһэнэй ёһоор, профсоюзуудай Советүүд болон комитедүүд дотоодын арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглэхын түлөө, барилга хэхэ тушаа тогтоогдомол түсэбөө хэлсээнгүй дүүргэхын түлөө барилгын эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, барилгын хүдэлмэриин шанар һайжаруулха, үнэ сэн хямдаруулха тухай мүрысэгшэдэй анхарал хандуулха зэргэтэй. Тиихэдээ химическэ индустриин болон гэрээнтэй холбогдоһон һалбаринуудай предприятинуудые барижа бодхоохо тухай түсгаар анхарал табигдаа.

(ТАСС).

Хүндэ ажал оньһожоруулна

«Татарский ключ» гэжэ карьероуправлениин уурхайнуудаар хүндэ хүшэр ажал оньһожоруулагдажа, горнягуудай ажалай бүтээсэ эрид дээшэлнэ. Мойсын уурхайда механическа хүрзэ ашаглалгада үгтэжэ, малтагдаһан извёосхо самосвал машинануудта сэхэ ашаалагдана. Загарайн доломит малтан абадаг уурхайда автопогрузчигууд хүдэлнэ.

Эдэ бүгэдын ашаар карьероуправлениин горнягууд жэлэй эхинһээ хойшо даабариһаа гадуур 7145 тонно химическэ сэбэр извёосхын шулуу, 4718 тонно доломит, 1179 кубометр перлит малтажа, металлургиин заводуудта эльгээһэн байна.

Мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ Загарайн доломит малтадаг уурхайн коллектив ябаһаар. Николай Перевалов, Владимир Белых, Николай Сыантович, Анатолий Фильшин гэгшэдэй бригаданууд даабаряа халаан бүридэ холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Н. КУЧУМОВ.

ХУРА БОРООТОЙШЬЕ ҺАА[...]

ХЯАГТА. (Телефоноор абтаба). Манай Хяагтын управлениин олонхи ажахынууд ниитынгээ малда үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ гэжэ шиидээд, энэ шухала хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулжа байнхай. Һүүлэй мэдээгээр управлени доторнай 6 мянга шахуу гектар сабшалан сабшагдаа, 14 мянган центнер үбһэн һурилэгдэжэ абтаа.

Илангаяа «Эрдэм» колхоздо, Погранична совхоздо үбһэ хуряалга бүтээсэтэйгээр эмхидхэгдэнэ. Хура бороотойшье һаа, түрүүшын үдэрһөө һайнаар ажаллажа, эдэ ажахынууд управлени дотороо мүрысөөндэ эрхимлээ. Бүхы үбһэнэйнгөө 20 процентые бэлэдхэжэ абанхай.

Тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр ябуулдаг ажахынуудта саг үргэлжын звенонууд хүдэлжэ байдаг юм. Тэдэниие ажалай дүршэлтэй хүнүүд хүтэлбэрилдэг. Үбһэ хуряалгада хүгшэн залуугүй хабаадана. Жэшээлхэдэ, «Эрдэм» сов[...] мол-залуушуулай, мүн [...] нүүдһээ бүридэһэн зве[...] лана. Погранична сов[...] иимэ звенонууд бии. [...] хи үүсхэл гаргажа, аж[...] тэйгээр эмхидхэгшэд [...] дана.

Юрөөгэй Карл Маркс[...] тэ колхоз баһал үбһэ [...] жэгдэржэ ороод, һайна[...] Наратай сэлмэг үдэр[...] лэн, хүдэлмэреэ богон[...] дүүргэхээр хараална.

Мүнөө жэлдэ уп[...] ажахынууд 396 мян[...] үбһэ абаха юм. Энэ [...] лүүлхын тулада колхо[...] шүүд, совхозуудай аж[...] майн оролсоно.

А. Н[...]
Хяагтын үй[...] управлениин главна[...]

БАЙГАЛДАХИ ШЭНЭ ШЭНЖЭЛГ[...]

Братска далайн тогтоһон газар дайдые инженер[...] талаар шэнжэлһэн тухай ном һаяхан хэблэгдэжэ [...] эй корреспондент Станислав Ильин Байгалай нэгэ[...] мо-геологическа экспедициин начальник профес[...] Одинцовто, геолого-минеральна эрдэмэй кандидат [...] Шмотовто хандажа, эрдэмтэдэй энэ шэнэ зохёолой [...] тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйһан байна.

Газар дайдын геологиие инженерна аргаар һайса шэнжэлэнгүй ехэ, харюусалгатай барилгануудые хэжэ яашье болохогүй. Проект табигшадай буруу мэдээнүүдые хэрэглээ һаань, жэшээнь, Братска гидроэлектростанциин баригдаха газарай хэр бэхи хүрьһэ шоройтой байһые хүсэд мэдээгүй һаань, юун бололтой байгааб гэжэ ойлгоно бэзэт. Братска далайн уһаар дүүрэхэдэнь, Ангарай урдын нюруун 100 метрээр өөдэнь үргэһэн, хэдэн арбаад миллиард кубометр уһан далайн хаалтые түрихэ бшуу. Хэрбээ иимэ хаалтын һандараа һаань, зуун метр үндэр уһанай сүмэ юлэ сохин урдашоо һаань, ямар ехэ усал аюул бололтой гээшэб.

Тиимэл хадань барилга хэжэ эхилхэһээ һурагүй урид ГЭС-эй территори геологическа нарин шэнжэлгэдэ ороһон байгаа. Зүгөөр станциин оршондохи районой геологи хүсэд дүүрэн шэнжэлэгдээ гэхын аргагүй.

Ушар юуб гэхэдэ, нэлэнхы ехэ газар дайда дээрэ шэнэ сөөрэм-далай бии болгогдожо, ой тайга байһан үргэн ехэ районой байдалда үндэһэн хубилалта хэгдэнэ: уһанда абтаха нютагуудта һууришалтай байһан хүн зониие нүүлгэн түбхинүүлхын тула шэнэ городууд, тосхонууд баригдана, промышленна предприятинууд бии болгогдоно ха юм. Тиимэһээ эндэхи далай шадарай газар дайдын геологиие (газарай хүрьһые, бүхы юумэнэйнь бүридэлые) инженернэ ёһоор шэнжэлхэ шухала байна. Эртээнһээ, далайн тогтохоһоо урид, тэрэнэй эрьень ямараар бүрилдэхэб — эрьеыень хаана уһан нураахаб, хаана элһэн тадхал бии болохоб гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Братска далайн оршон тойрондо газарынь оройдоо гэдэдэггүй, сэбдэг хүрэнхэй байдаг дээрэһээнь бүри орёо бэрхэтэй болоод, онсо нарин болгоомжотойгоор барилга хэхэ ушартай бологдоно: мүнхэ сэбдэг мүльһөөр бариганхай, зузаан хүрьһөөр хушагданхай байбашье, намаг гээшэмнай намаг лэ ха юм даа.

Энэ районд ямар аюул түбэгэй ушаржа болохо байһые проект табигшадта уридшалан мэдүүлхын тула, СССР-эй Науканудай академиин Сибирьтэхи отделениин газарай гадар талые шэнжэлдэг институт геологическа олохон эмхинүүдтэй хамтадаа инженерно-геологическа шэнжэлгэнүүдые хэһэн байна. Шэнэ далайн эрье хаагуур, хайшан гээд бүридэхэб гэһэн уридшалан тодорхойлһон, газар дорохи уһан, хү[...] бүрилдэл тухай, хаагуу[...] ходоодоо сэбдэг хүрэнх[...] хай, хүрьһэнэй урилав[...] шэнжэ, ондоогоор хэлэб[...] һолжоролгын яагаад бо[...] даа хайшан гээд болож[...] тухай, газарай хүдэлэл[...] бэр, барилгада хэрэглэ[...] зар дороһоо малтажа а[...] риалнууд тухай гэхэ мэт[...] до барилга хэхэ проект [...] мэдэхэ ёһотой бүхы юу[...] тайлбарилан бэшэһэн б[...]

Сибириин эрдэмтэд 60[...] бэлжэн километр гэхэ г[...] мэтын хоёр гүрэнэй э[...] шэнээн угаа ехэ газар [...] жэлһэн байна.

Мүнөө Байгалай рай[...] но-геологическа шэнжэ[...] ахилаа. Энэ хүдэлмэрии[...] байхань элитэ. Инженер[...] талаар шэнжэлгдэхэ Ба[...] даб дээрэхи багсаамжын [...] 100 мянган дүрбэлжэн [...] цые эзэлнэ.

Байгалые тойроод [...] уулануудта ашагта оло[...] нууд олдонхой. Зүгөөр [...] баялигай багахан хуби[...] хан. Хүртэхэнь бэрхэтэй [...] ладаа Байгалай район [...] шэнжэлэгдээдүй. Тиигэ[...] түргэнөөр хүгжэхэ ехэ [...] дай хэгдэхэ шэнэ, промы[...] ной дүүргэхэ үүргэ бо[...] дотор горитой һуури э[...]

Энэ районой инженер[...] угаа орёо, заримандаа [...] тэй байна. Ходоодоо хү[...] байхаһаа гадна, мүн га[...] долдэг юм. Байгалые то[...] нууд залуу, «тогтонёогү[...] логууд хэлэдэг байха юм[...] заримандаа 10 баллай [...] газар хүдэлдэг. Жэшээн[...] жэлдэ Байгал далайһаа з[...] гажанай шалын райондо [...] сэтэйгөөр газар хүдэлөө [...]

Энэ районие геологи[...] лаарнь шэнжэлхэ зорил[...] дэлмэри хэжэ эхилэнхэй[...] рэгтэ Эрхүүгэй гүрэнэй [...] дэй геологууд, Байгалай [...] ска институдай эрдэмтэ[...] болон Буряадай террито[...] логическа управленинү[...] гууд, Эрхүүгэй областиин [...] АССР-эй гидрометеороло[...] най мэргэжэлтэд нэгэ ш[...] ёһоор хабаадаха байха.

Сибирь — ой модоор захагүй баян хизаар мүн. Ой тайгаар хушагдаһан газар дайда хэдэн зуун километртэ нэмжыдэг гээшэ. Мүнөө Братска гидроэлектростанциин оршондо модо болбосоруулха талаар дэлхэйн дээрэ эгээл ехэ комплексно комбинат байгуулагдажа эхилэнхэй. Энэ комплексын үйлэдбэрилхэ продукциие нэрлээд байхада, тэрэнэй ямар ехэ удха шанартай предприяти байхань мэдээжэ болодог. Жэл соо эндэ 4 миллион кубометр модон болбосоруулагдаха юм. Тиигэжэ вискозно целлюлозо, картон, фанер, спирт, тэжээлэй дрожжо, канифоль, бусад хэрэгсэлнүүд үйлэдбэрилэгдэхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Братскын модо болбосоруулха комплексын барилга.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗУНАЙ ҮЕДЭ ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 1000 ЛИТР ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ

ФЕРМЭҺЭЭ
РЕПОРТАЖ

УЛААН ТУГТА ФЕРМЭ

...рэй утань, һүниинь ...ндэшье мэдээжэ. Ха... саанаһаа огторгойн ...най мандаха сагынь ... Эгээл энэ үедэ нойр... һэриһэн Бургаастайн ... нютаг, сэдьхэлээ ха... ...дал адли, намдуу тэ...тай.

...5 саг. Энэ үедэ Хя... ...правлениин Загастайн ...рэмжэтэ хүдөө ажа... ...лиин һаалиин гурба... ...н байрладаг Бургаас... гэдэг нютагай эртэшэ ...гэрнүүдһээ утаа унияа... ...татан гарахань харагда... ...ээр байтар, энэ фермэ ...ладаг һаалишад, ту... ...лөөнэйнгөө сай яаража ...булталаа нэгэн хүндэл ...ннгаа байра тээшэ — ... һаахаяа, туғалнуудаа ... ошоно.

...суттаа эртэ урданһаа, ...һаараа, жэлэй дүрбэн ...нхы бүрэнхыгөөр эртэ ...шалтай болошоһон ...һаалишан Цыбекжап ...на Шараповашье яа...жана. Эртэ бодоһон тэрэ ...хэнэр улаан шарахан ...аража байжа үүгаад, ...хаяа ошожо ябахадаа, ...н, сагаан эдеэнэй дээ...р, энэ сэлгеэн һэрюу... ...хэр зэргээр абтахань гээшэб. үнгэрһэн һүниин бүрхэгшэг, боргооһо батаганаанай үймэжэ хүдэлжэ байхые һанажа. үнеэдни һүниндөө хэр эдеэлбэ гээшэб гэжэ бодоно.

Үглөөнэй һаалган. Тэрэ һаалишан дүүрэн дүүрэн һүтэй хүнэгүүдые хоёр гартаа бэряад, хэды дахяад һүнэй гэртэ ерэжэ, хэмжүүрэй хүнэг уруу эюулнэ, тэрэнээ тоо бүридхэлшэдөө тэмдэглүүлнэ. һүеэ тушааһанайнгаа һүүлээр газаа тээшээ гаран ябатараа, гэдэргээ бусажа ерэнэ.

— Байза, Доржихандаа, үсэгэлдэр минии һааһан һүн хэды болоо бэлэй даа? Мартаад байна гүб даа. 140—150 гараһан лэ байгаа ёһотой, — гэжэ тэрэ һаалишан тоо бүридхэгшэдөө хандана. һаалишан Шараповагай һааһан һүеэ үдэр бүри тооложо, ямар үнеэмни мүнөөдэр хэды шэнээн һү·үгөө гээшэб, матад, зарим эртэ туғаллаһан үнеэдни хожоржо байнагүй аабза гээд, шэнжэлэн бодожо ябадагыень мэдэхэ тоо бүридхэлшэ өөрынгөө столой дундахи соголигһоо хэрэг дансаяа гаргажа хараад:

— Үсэгэлдэр танай һааһан һүн 147 литр болоһон байна. Энэ һааһан һүыетнай 18 һаамхай үнеэн бүхэндэ хубаахада, хахад-хахад пүүдһээ үлүүхэн хүртэнэ,— гэжэ тоолоод, һаалишанда тодоруулжа үгэбэ ха. Энэ хөөрэлдөөн хадаа июль һарын түрүүшын нэгэ үдэртэ болоһон байгаа бэлэй.

— Минии үсэгэлдэр һааһан һүмни үшөөл бага байна. Сүүдхэдээ үнеэн бүхэнһөө 12—16 литр һү заабол һаажа үзэхэ байнаб,— гэжэ тэрэ һаалишан өөрөө өөртөө хөөрэһэн мэтэ гансаараа гүбэд гэжэ дуугараад, хоёр хүнэгөө хооһоор бэряад, үшөө һаагдаагүй үлдэһэн хэды үнеэдтээ ошобо.

Фермые даагша Долгор Очировна Цыдыпова, тоо бүридхэлшэ Доржиханда Дондукова хоёртой һү һаалгын ябаса тухай хөөрэлдэһөөр байтарнай, тэрэ хүгшөөргэ һаалишан эхэнэрнай баһа хоёр хүнэгөөр дүүрэн билтарма һүтэй орожо ерэнэ. Нэгэ хүнэг соонь һүүлшын, үдхэн, тоһолиг ехэтэй, нүгөөдэнь — түрүүшын, шэнгэн һүн шуу. Дүй дүршэлтэй һаалишан үнеэдэйнгээ һүнэй үдхэн, шэнгэниие нь илгажа, тусхай тусхай хүнэгтэ амяарайнь һаадаг заншалтай.

Хоёр хүнэг хэрэглэн, үнеэ һаадаг үнинэй һаалишан Цыбекжап Шараповагай дүй дүршэлые нүхэдынь мүнөө жэл хэрэглэжэ, һүнэй тоһолигые дээшэлүүлнэ. Фермын һаалишадай гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда тушааһан һүнэй тоһолигынь дунда зэргээр 4,2 процент болоно бшуу.

...Наран үдэһөө заахан тооной үнгэржэ, үдэрэй нэгэ саг болохоёо дүтэлбэ ха. Адуулагша хүбүүн Гуржабай фермынгээ үнеэдые бэлшээриһээ асархатайнь адли, үдэрэйньшье һаалга эхилнэ. Түрүү һаалишамнай тэрэ үдэр мүн лэ һү ехээр һааһан байгаа һэн.

Мүнөө нүхэр Цыбекжап Юмажаповна Шараповада 16 үнеэд даалгагданхай. Тэрэнэй 15-ниинь мүнөө һаалгададаг. Үнгэрһэн июнь һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 310 килограмм гэхэ гү, али сүүдхэдээ 10 килограммһаа ехэ һү һаажа, артелиинтээ һаалишадай социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Коммунис ажалай фермэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө шударгы габшагайгаар тэмсэжэ байһан энэ коллектив үнгэрһэн июнь һарын дүнгөөр дамжуулгын Улаан туғта хүртөө. Фермэ дээрэнь Улаан туг далбаһаар.

С. ШАРАПОВ.

Коммунис ажалай ударник, һаалишан Аграфена Цыбикжапова зун намарай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха зорилготой. Мүнөө энэ бэрхэ һаалишан үнеэн бүриһөө үдэрэй 12—13 килограмма һү һаажа, бусад һаалишадайнгаа түрүү зэргэдэ ябана.

Зураг дээрэ: Аграфена Цыбикжапова үдын һаалгын үедэ.

Зэдэ, Борьёогой «Коммунизм» колхоз.

Ц. БАБУШЕЕВЭЙ фото.

ЗОРИГТОЙШУУЛАЙ НЭГЭН

ХАБАРАЙ УРИН дулаанай заха үзүүр үзэгдэжэ, хада гүбээгээр, убэр майла газар эреэлэн соохорложо байгаа бэлэй. Үбһэ тэжээлшье хомор боложо, хабарай хашанха саг ерээд, үхэр малай эгээл мөөрэлдэхэ, шууялдаха хаһа оробо.

Нэгэтэ Аграфена Николаевна Порфиненкова өөрынгөө һаадаг үнеэдые байрадань оруулжа эдеэлүүлээд, дэбдихэрынь һэлгэжэ байба. Энэ үедэ совхозойнь 4-дэхи отделениие даагша уяатай байһан малнуудые хаража ябаһанаа Порфиненковагай хажууда ерэбэ.

— Аграфена Николаевна, хабарай хагсуу болоошье һаань, үнеэдшни тобир һайнууд зандаа. һүшье ехээр һаанаш. Харин тээ тэдэ гунжад мүнөө дээрээ ээзгүй, ехэл һанаа зоборитой малнууд болоод байна. Эдэниие хэндэ даалгаа һаа, таатай гэжэ һананаш?—гээд, отделениие даагша һаалишанай шарай адаглана.

— Юундэ гэнтэ байтараа гунжад тухай дурдаба гээшэб? Али эдэниие даажа аба гэхэнь гү,— гэжэ Аграфена һанаандаа гайхана.

— һайн гарта ороо һаа, ёһоор һүтэй үнеэд болохол һэн. Тэдэниие бэедээ даажа абаа һааш яаха юм? Түрүүшээр бэрхэтэйшэг байха. Теэд энэ мэтые яһала үзэһэн хүн ха юмши. Ондоо хэндэ найдахабибди,—тэбэ отделениие даагшань.

Имэрхүү юумын болохые тухайлжа байһан һаалишан нэгэ бага бодожо үзөөд, иигэжэ хэлэбэ:

— Даажа абаад лэ, оролдожо үзэхэ болоо бэзэб даа.

Тиигэжэ Аграфена Порфиненкова зарим һүтэй үнеэдээ ондоо хүндэ тушаагаад, орондонь 12 гунжадые нэмэжэ абаба. Тэдэнэй наймаииинь һая түрэһэн байгаа. Тэрэ үдэртөө гэртээшье ошонгүй, гунжадайнгаа байра, хобто хобооень сэбэрлэжэ, малдаа һайн үбһэ тэжээл эдюулжэ, бэедэнь халдаһан аргал шэбхыень арилгажа үнжэбэ. Илангаяа шэнэ түрэһэн гунжадые һаахадаа, хүхэ дэлэнгынь үни удаан нидхэржэ, эльбэжэ, угаажа, аршажа һаагаа. Тэрээнһээ хойшонхи үдэрнүүдтэшье баһал үглөөнэй бүрэнхыһөө үдэшын харанхы болотор гунжадайнтаа хажууда, тэдэнээ эдеэлүүлжэ, уһалжа, харууһалжа, ехэнхи сагаа үнгэргэдэг һэн.

— Аграфена малаа яатараа иигэжэ бөөмэйлнэ, эльбэнэ, дольбоно гээшэбши? Эдэ адхамарнууд һааш өөдэтэй һүн гараха юм гү даа,—гэжэ хажуудань дүтэ хүдэлдэг һаалишан Тамара Павлова дуугарба.

— Оролдоогүйдэш юумэ бэлэхэнээр бүтэшэдэггүй бшуу. Жэлэй һүүлдэ харуужамди, хэмнай ехэ һү һааһан байгшааб,—гэжэ нүхэр Порфиненкова харюусаа.

Совхозойнгоо зоотехнигтэй зүбшэжэ, гунжадые һааха, эдеэлүүлхэ, уһалха тухай нэгэ брошюра олоод, түрүү һаалишадай дүй дүршэлтэй танилсажа, зоотехническэ заабариие үшөө дахин наринаар шудалаа. Түрүүшынгээ жэл һаалгажа байһан гунжадай абари зангынь мэдэжэ, һайнаар һургаха, һүтэй тобир, түбшэн үнеэн болгохо гээшэ амархан хэрэг бэшэ һэн. Хүхэн дороо хүниие һүүлгажа үзөөгүй зарим гунжад абаһаар хайраад, дэбхэрээд гүйшэхэ, һүеэшье табижа үгэхэгүй зан гаргадаг бэлэй. Энээндэ горитойл тэсэбэри хэрэгтэй байгаа.

Үнэн зүрхэнһөө оролдоһоной ашаар тэдэнээ һайнаар һаалгадаг болгожо, хүхэ ногоон дээрэ гаргаа. Аграфена Николаевна түрүүшээр гунжадни хэр бэлшэнэб, үнеэд мүргэжэрхинэгүй гү гэжэ адуулагшантай сугтаа хээтүүр ябажа харадаг һэн.

Эдэ бүхы оролдолгонь дэмы талаар ошоогүй. Нүхэр Порфиненкова жэлэй үнгэрэгшэ 6 һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000 гаран литр һү һаажа, совхоз соогоо түрүүлээ. Эхилхэдээ үдэрэй миил 3—4 литр һү үгэдэг гунжадһаань мүнөө 10—12 литр хүрэтэр гарана.

Аграфена Николаевна зунай һаранүүдтэ үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха гэһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой. Тэрэ зориһондоо хүрэхэл байха.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Зэдын үйлэдбэриин управлениин Торийн совхоз.

ЖАЛАЙ ОХИН

...й түб буусаһаа хахад мо... ...да һаалиин фермэ оршодог. ... үнеэд... оньһожоруулаг... «карусель»... оролдосотой, ...һанаатай һаалишад! Иимэ ...хэн хүдэлхэеэ арсахаб!

...ь колхоздоо ахалагша зоо... ...тушаалтай ябаһан М. гэдэг ...мые управлени соогоо тү...дэ гаргахаар лэ» гээд ...шье. Тиимэ мэдүүлгэ ...дээ дуулгажа, Галбайн ...даажа абаһан юм.

...лтын хэлэһэн үгэнь хэрэг ...тэхэгүй байшоо һэн. Дүр... ...ара хүдэлэнгүй ажалһаа ...хань ямар ушартайб? ... зэмэтэй байгаа гү? Үгы ... Фермые хүтэлбэрилжэ ша... ...хүн байба ха юм. Ушар ... колхозой правленидэ он... ...дал табигдана:

...за, фермые даагшаар ямар ...бихa болообибди?

...гаар Галбайн фермын ...ороһондо колхозой түрүү... ...мба Нимаевич Цыденов ...болобо. Шэмээ анирггүй бо... һууһан түрүүлэгшынгээ ...хэлэхэдэ колхозой түрүү... ...рлогшо Дамба Сындеевич

...мба Нимаевич, би нэгэ хү... ...ин мэдэхэб. Ажалша, сэхэ ...алтэй хүн. Мүнөө фермэ ...бһэ хубаагшаар хүдэлнэ,— ...лэбэ.

...н? Хэн гэнэш даа?— гээд, Нимаевич дабтана.

...рхонов. Яагааб Жамса Бу... ...дүүлэй арбаад жэл соо тэ... ...ажалда ябаа юм. Юун гэжэ ...?

...рашни коммунист бэзэ?

...имэ.

...шьегүй Жамса Булутович ... фермэ даажа абаһан бай...

...ь һара. Үбһэ хулһан дута... ...е һаа, фермэ дээрэ шэмэтэ ... дууһаха дүтэлбэ. Силосэй ...л — һү һаалгын дээшэл... ...литэ. Фермые даагша нү... ...нов энээниие мэдэжэ, гидролизно аргаар тэжээл бэлэдхүүлжэ эхилбэ.

Колхознай һолоомоор баян байгаа. Тэрэниие хэршээд, эһээгээд, үнеэдтэ эдюулхэдэнь һүн ехээр һаагдаһан юм. Тиихэдэ Галбайн фермэ февраль һарын дүнгөөр управлени соогоо түрүү һуурида гараа бэлэй. Улаан туг, мүнгэн шан... Март һара соошье түрүү һуурияа алдаагүй.

«Восточные Саяны» колхозой Галбайн фермынхид мүнөө зуһаландаа — Доодо Бадар гэжэ үзэсхэлэн һайхан газарта түбхинэнхэй.

һаяхан би тус фермэдэ ерээ һэм. Үдэшын һаалга түлэг дундаа. Үнеэдэй мөөрэлдэхэ дуулдана. Жамса Булутович һү тушааха газартаа үни хада ерэнхэй, блокнот соо юушьеб бэшэжэ һууба:

— Мэндэ сайн, Жамса Булутович! Зай, юугээ бэшэжэ һуунабта?

— Мүнөөдэрэйнгөө һү һаалгые ааб даа. Так-так, 1504-ые (аалиханаар шэбшэн бодоно) 187-до хубааха... Үнеэн бүриһөө —8 литр 4 грамм болоно ха юм даа. Гужарайхид энэл тухай һаана ха,— гэжэ дуугарна.—Бидэнэр булигданагүйл гээшэбди.

Управлени соогоо социалис мүрысөөндэ түрүү ябалсаһан гужарайхидта булигдашгабибди гэжэ һанаагаа зобоһондоо нүхэр Борхонов иимэ тоо бодожо байгаа. Энэ үедэ һаалишадшье сүлөө забдагүй ажаллана.

Хүнэгөөр дүүрэн һү абаад ерэһэн залуу һаалишан Дари Будаева тэрэнээ хэмжүүрэй һаба соо эюулнэ.

— Аһаа, үсэгэлдэрэйхиһөө ехэ болоол,—гээд, Жамса Булутович асарһан һүыень хэмжээд баярлашана. 160,4! һайн байнаш даа, Дари.

Булта һаалишадай һүеэ тушааһанайнь удаа:

—Мүнөөдэр 1560 литр һүн һаагдаа. Үнеэн бүридэ 8,3 литр хүртэнэ. Үсэгэлдэрэйхиһөө 56 литрээр үлүүсэ һаабабди,—гэжэ Жамса Булутович шоото дээрэ, «тас-няс» гүүлһэнэй удаа дуулгаа һэн.

В. СЫРЕНОВ.

Арадай засагай тогтоһоор үнгэрһэн хорин жэлэй үе соо Болгариин хүдөө тосхонууд байдал ехээр хүгжэн хубилаа Шабараар нияжа бариһан һолоомон хушалгатай жэжэхэнүүд урса гэрнүүдэй орондо шэнэ шулуун байшангууд барягдана, жэрылдэнэ. Зураг дээрэ: Тырновско округой Стражница тосхоной түб харуулагдана.

БТА — ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БОЛГАРИИН ТАМХИН

Нарата Болгариин тамхин үни удаанһаа хойшо суурхадаг. Хүдөөгэй олон мянган ажалшадай ургуулдаг хүдөө ажахын энэ үнэтэ ургамал арадай засагай жэлнүүдтэ илангаяа ехээр таригдадаг болоо. 1939 ондо орон доторнь бүхы дээрээ 29.000 тонно тамхин ургуулагдажа абтаһан, тиихэдэ дайнай урда тээ 4—5 мянган тонно тамхинай зүйлнүүд жэл соогоо абтадаг байһан юм. Тамхи ургуулжа абаха айхабтар ехэ хүшэр хүдэлмэри оройдоошье оньһожоруулагдаагүй, хүдөө ажахын ургамалнуудай хоротонтой химическэ аргаар тэмсэл хэгдэдэггүй байгаа.

1944 оной сентябриин 9-нэй һүүлээр хүдөө ажахыгаа байн байн хамталжа эхилһэнэй ашаар тамхинай ургуулга түсэбэй ёһоор табигдажа эхилээ һэн. Энэ ургамал ургуулхада олзо ехэтэй байха эрхэ байдал бии болгогдоһон, тамхи ургуулхада хэрэгтэй бата бэхи үндэһэ һуури—машинанууд болон хүдөө ажахын зэмсэгүүд, минеральна утэгжүүлгэ һайн шанартай сортын хүрэнгэ тамхинда хоро хүргэдэг хорхой шумуулнуудтай тэмсэхэ химическэ зүйлнүүд бии бологдоһон байдаг.

Бүри 1950—1954 онуудта орон дотор тамхи ургуулга дунда зэргээр 52.000 тонно, харин 1963 ондо сагай уларилай тиимэ һайн бэшэ байбашье 100.000 тонно болоһон байха юм. Мүнөө ургуулан абадаг бүхы тамхинайнгаа хэмжээгээр Болгари Европо дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлдэг тиихэдэ хүн бүхэндэ хүртэсын талаар дэлхэй дээрэ түрүү һууринуудай нэгэндэ гараһан байха. Болгари хэмгүй ехэ тамхи хилын саана гаргажа худалдадаг гээшэ.

Болгарида ургуулагдаһан тамхи жэлэй хүйтэншье һаранүүдтэ эһээхэ хэдэн предприятинууд арадай засагай жэлнүүдтэ орон дотор баригдаһан байха юм. Сагай уларилай хүйтэншэг һаранууд соо тамхи эһээхэ Совет ороной түрүү аргануудые Болгариин технологууд ажалдаа хэрэглэдэг болоо.

Тамхи ургуулха талаар научна туршалганууд орон дотор ургэнөөр хэгдэжэ эхилээ. Эрдэм наукын хүдэлмэрилэгшэд болон тамхи ургуулхадаа дүй дүршэлтэй болоһон хүнүүд эрхим шанарай шэнэ сортын Козарско-541 Рила-9, Неврокоп-5, Харманли-163 болон бусад тамхинуудые бии болгоһон, тамхинай шэнэ түхэлэй сушилкануудые, тамхи ургуулха мүнөөнэй шэнэ агротехникэ зохёоһон байха юм.

К. ОРЛОВА.
ТАСС-ай корреспондент.
Софи.

—<>—

Шулуун нүүрһэнэй ехэ нөөсэ

Косово Полиин шадар хэдэн жэлэй саана лигнидэй ехэ баялиг нөөсэ олдоһон байгаа бэлэй. Тэрэ нөөсые мүнөө ашаглажа эхилэнхэй. ууралаар хүдэлхэ түрүүшын электростанци баригданхай, Хоёрдохинь—баригдажа байна. Уридшалан табигдаһан түсэбэй ёһоор энэ район дотор ууралаар хүдэлхэ олон электростанцинууд баригдаха лигнидые үйлэдбэрилгэдэ оруулхын тулада химиин предприятинууд бии болгогдохо.

Зүүн Метохиин (Косово Метохия хоёр автономито хизаар болоод Сербиин социалис республикада ородог) газар дээрэ мэнэ һаяхана геологууд шулуун нүүрһэнэй хэбтэшэ олоһон байна. Шэнжэлэгдэһэн газарайнь 100 дүрбэлжэн километртэ эдэ нөөсэнь 3,4 миллиард тонно болохоор тухайлагданхай. Метохиин шулуун нүүрһэн бүри ехэ газар дээрэ байха, тиигээд үшөө шэнжэлэгдээгүй гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно.

Косово Метохия хоёрто мүнөө олдоһон лигнидэй нөөсэ 10 миллиард гаран тонно болохо байна. Мүнөө дээрэ Югославида гээгдэжэ ябаһан хизаарай ерээдүйн хүгжэлтэдэ байгаалида олдоһон баялигууд ехэл һайн аша туһа хүргэхэ байна.

И. ТИТОВ,
ТАСС-ай корр.
Белград.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ ЭРЭЛХЭГ ГАБЬЯА

Совет. итальян партизануудай баатаршалга тухай

...эсэргүү тэмсэлдэ алтан ...н, итальянска эсэргүүсэл... ...нэй алдарта баатар арбан Нино Франки тухай манай ... һаяхан мэдээжэ болоо. ... Советскэ Союзай нацио... ...ой Федор Полетаевай ту... ...уваһан партизан отрядта ...иин нэрэ үгтэнхэй.

... Нино Франкиин нэрээр ... багахан үйлсэ Генуя хо... ... Эндэхи хуушаржа ганта... ...һан ханатай һандигархан ... баатарай түрэлхид бай... ...й эсэгэ — Луиджи Фран... ... суутай болоһон лигу... ...шан хүн — манай нюта... Полетаевые мэдэдэг, тэрэ... ...н ханинь байһан.

...ходоо тэрэ гэртэ ороһон, ... эсэгэтэй хөөрэлдэһэн, ... усалтан хосорһон түүхэ ...ээнһээ дуулаһан байнаб. ...рхатаһан хүбүүнэйнь ами ...а гэһэн зоримгой һэдэл... ...й үетэдэй — залуу совет ... хабаадаһан тушаа буурал Луиджи Франки хөөрөө һэн. ...рэгшэд гитлеровскэ үхэ... ...аа зугадан мултараад, партизануудтай ниилэһэн

...най эсэргүүсэлгын түү... ... ехэ байлдаануудай нэ... ... юм даа. Тэрээндэ совет ... болон офицернүүд хабаа... ...р зоригой гайхамшаг жэ... ... харуулаа бэлэй. Тэрэ ...нуяһаа 70 километр ту... ... газарта, Валле Борберай ...һон юм. Гитлеровецүүд ...истнуудтай хамта 1944 ...ын 24-нэй үдэр манда ...үүлэн, гэб гэнтэ ехэ хү... ... байн һананаб. Тиихэдээ ...эглэхэ шухала газар бай... ... нютагһаа ябуул дундаа партизануудые түрижэ гаргаха бэзэбди гэжэ найдаһан байгаа. Гэхэ зуура, партизануудай эгэршэгүй шангаар эсэргүүсэһэн дээрэһээ, дайсадай добтолго тэрэ дары һуларан сухариһан юм.

Партизанууд бүхэли үдэртөө дайсанай хамгаалгые бута зада сохижо, һөөргэдэн добтолоод, фашистнуудые гэдэргэнь намнаа һэн. Бидэнэр олон буу зэбсэгүүдые, һомо хэрэгсэл булян эзэлһэн, 50 шахуу сэрэгшэдые плендэ абаһан байгаабди.

Байлдаанай замхахая байхада хүнгэшэгөөр шархатаһан Нино перевязка хүүлхэеэ лазарет ошоо һэн. Хюдалдаата тулалдаанай һаяхан болоошо газараар ябажа, лазаредтэ ошохо зэргэтэй байһан. Ухаа мэдээ алдаһан дайсад байлдаанай газарта үхэһэн, шархатаһан олон хүнүүдээ орхёод зугадаһан юм. Тэндэ хүнүүдэй гэншэхэ ёолохонь дуулдажа байгаа. Шархатаһан нэгэ хүнэй Милан нютагайхяар ооглохые Нино гэнтэ дуулажархиба. Тэрэнь туһа хүргэхые гуйжа ооглоһон...

Луиджи Франки түр зуура дуугай болоод һуугаа һэн.

— Ушарынь юуб гэхэдэ,— гээд тайлбарилжа оробо,— би, минии булэ Миланһаа уг гарбалтай хүнүүдли даа. Тэндэ, мүн Италиин бусад хэдэн ехэ районуудтал адли, хүн зониинь нютагайнгаа хэлээр дуугаралсадаг юм. Миланда түрэһэн, тэндэ хүл дээрээ гараһан минии хүбүүнэй сэдьхэлэй ямараар долгисоһые ойлгоно бэзэт. Шархатажа, гасалан зоболондо нэрбэгдэһэн миланец минии хүбүүнэй нютагайнь хүн байгаа ха юм.

— Тиимэл ушарһаа Нино тогтоод, шагнаархаһанай удаа минии хонхосонуудые сүмөөхэн зайлан гаража, ёолон гэншэһэн хүн тээшэ шэтлэн дабшаһан байгаа.

Тэрэ үеэр бүрэг бараг боложо байба...

Нино миланецые бэдэржэ оломсоороо үбдэг дээрээ һэхэрэн һуугаад, урдань хэбтээшэ хүнэй нюурые, шархынь һайса харахын тула дээрэнь тонгойгоо һэн хаш. Шархатаашань дайсанай талын хүн байгаа. Амилхадань хүнгэн болохын тула тэрэнэй самсын захые тайлаба. Тэндэ саанашаг байһан хуушан балгааһан тээһээ гэнтэ автомадай ташаганаха абяан дуулдаад, Ниногой үбдэгые һомон тудаһан, һүүжыень сүмэ сохиһон байгаа. Тиигэжэ айхабтар хүндөөр шархатаһан юм даа.

...Манай партизанска хээрын лазаредтэ ерэхэдэм, хүбүүмни шуһаяа ехээр гараад, мэдээ табин алдажа байгаа һэн. Шарханинь угаа хүндэ байна, яаралтай операци хэхэ хэрэгтэй гээ бэлэй. Теэд клиникэдэ лэ операци хэжэ болохо байгаа. Тиимэһээ Боббиодохи эгээн дүтын госпитальдо Ниное абаашаха шухала байһан юм. Боббио хүрэтэр хадануудые дабажа арбан час ябаха хэрэгтэй. Врачтай хөөрэлдэһэнэй һүүлээр нэгэшье минута дэмы үнгэргэнгүй, замда түхеэржэ ороо һэм. Хоёрород, хоёр итальян хүнүүд—минии хүбүүнэй нүхэд тэрээниие госпитальдо абаашахамнай гээ һэн. Ородуудынь тон залуухан хүбүүд бэлэй.

Августын 25-най үүр сайха үеэр минии хүбүүе мүрэ дээрээ үргөөд, халын зүргэ харгыгаар дабшахаяа гараа һэмди. Бүхэли сүүдхэ тогтонгүй шахуу ябаад, удаадахи үдэрынь байлдаанай болоһон газараар дабшаха ушартай бологдоо. Маршрудаа ходо һэлгэдэг байгаабди. Августын 26-най үдэшэлэн туйлдаа хүрэтэр эсэһэн, зүдэрһэн бидэнэр Здербэдэ (Пьяченца провинци) хүрөөд, һургуулиин хооһон гэртэ орожо хоноо һэмди.

Ниногой халуун бүри ехэ болоод үнгэрэгшэ байлдаан ойн һанаандань орожо, тэрэмнай яаһам, энэмнай хаанаб гэхэ мэтээр асууба.Ород нүхэдынь ехэл ханамжатайгаар харууһалан, хүбүүнэймни үбшэн зоболонгые хүнгэдхэхын тула али болохоор оролдодог: сэбэр уһа асаржа үгэдэг, дэбисхэрыень тэгшэлэн заһадаг байгаа.

Августын 27-ной үглөөгүүр маанадай нэгэн тагнуул хэхэеэ гараад уданшьегүй бусажа ерэхэдээ, немецүүдэй байһан газар уруу орожо ерээбди гэжэ мэдээсэһэн юм. Бидэнэй зорижо ябаһан газар — Боббио хүрэтэр үшөөл холохон байба. Шархатаһан хүниие үргэһэн зандаа үдэр дунда харгы дээрэ гарахань аймшагтай. Тиигэбэшье удааржа болохогүй. Ниногой бэень улам муудажа байгаа бшуу. Нэгэ мэдээ орожо, баһа мэдээ алдажа байһан юм. Нэгэндээ нэтэршоод ябатарнай гэнтэ багахан грузовик машина хүрэжэ ерэбэ. Жолоошонь танил хүн байшоод, туһа хүргэхөөр зүбшөөрөө. Ниногоо машина дээрэ хэбтүүлээд, Боббио ошохо зүргэ харгыгаар дабшабабди. Теэд замдамнай баһа нэгэ һанагдаагүй һаад ушараа гэхэ гү, али мүрэниие гаталха ёһотой болоо һэмди. Марсаль шадар хүүргэ бии аад, партизануудай минэ табиһыень мэдэхэ байгааб. Мүрэнэй оёорые хэмжэ хэмжэһээр, гаталха гараса бэдэрбэбди. Одоошье нэгэ тээ гүйхэн газар олдоод, тэрээгүүр гаталха гэжэ шиидэгдээ. Түрүүшээр һаадгүй һайн ябажал ябабабди. Уһанай тэг дундань хүрөөд ябатараа машинымнай урда мөөрэнүүд гэнтэ «тамаржа» захалаа һэн. Радиатор уруу уһан салгидажа ороод, мотоорынь хүдэлхэеэ болишобо. Бидэнэр уһа руу һүрэжэ бууғаад, машинынгаа хойноһоо түлхихэ забдалга гаргабабди. Эгээл тэрэ үеэр дайсанай һомон заха зайгүй эшхэрэн, уһан соо аадар шэнгеэр адхаржа захалба. Гитлерэйхидэй нууга дээрэ орошоһон байгаабди. Совет сэрэгшэд автомадуудаа бэряад, гүйдэл дундаа буудалдан, дайсанай урдаһаа харайлдашоо бэлэй. Би, минии нүхэд машинынгаа двигателиие хүдэлгэхэ һанаатай капоодыень нээбэбди. Тиигэһээр байтарнай, яагаадшье, мотоор гэнтэ шиигаһаар хүдэлжэ эхилшоо һэн. Бидэшье машинадаа һуугаад аалиханаар дабхибабди.

Ород хүбүүд тэрэ үеэр эрье дээрэ хоргодоод, фашистнуудтай автомадаар тон шангаар тулалдаа һэн. Ородууд халхын саанаһаа заха зайгүй буудаад, фашистнуудта үндыхэ арга олгоогүй.

Бидэнэр автомашинаяа уһанһаа гаргажа, аюулгүй газарта ороод ерыт наашаа гэжэ ородуудаа ооглоо һэмди.

—Луиджи ахай, түргөөр лэ Боббио ошожо, Ниное абарыт. Фашистнуудые эндэнь һаатуулхалди... Удааржа яашье болохогүй. Шамдаагүй һаа, бултадаа хосорхолди гээд, тэдэнэй нэгэн харюусаа һэн.

Бидэнэй ябаһан хойно тэдэнэрэй яаһые мэдэнэгүйб. Тэдэ хүбүүдые орхихом намда ехэл харамтай байгаа бэлэй. Госпитальдо хүрэтэр һаадгүй ябажа ошоо һэм. Теэд Боббиодо баһа нэгэ аюул тохёолдоо һэн. Ниногоо тэндэхи госпитальдо оруулжа, врачтайнь ярилдажа үрдеэд байтарни, мүрдэгшэдэй сэрэгүүд город уруу орожо ерээ бэлэй. Фашизмда эсэргүү «Партизан» гэдэг нюуса газетые тиихэдэ ударидадаг байһан(мүнөө Италиин Коммунис партиһаа парламентын депутат—М. Ш.) Бини Сербандинитай хамта городһоо гаража, Марсальдаа бусаха баатай болоо һэмди. Тэндэ партизан отрядууд хубилгагдан эмхидхэгдэжэ байгаа бэлэй...

Минии хүбүүн Боббиоһоо 30 километртэ байдаг Бармаянодо наһа барашоо гэжэ хоёр хоноһон хойно мэдээ һэм. Госпиталиин хүтэлбэрилэгшэд фашистнуудай мүрдэхэһөө айгаад, бүхы шархатанхай партизануудые тиишэ абаашаһан байгаа.

—Тэрээндэ операци хээ һэн гү?—гэжэ асуубаб.

—Хээгүй,—гэжэ үбгэн партизан аалиханаар харюусаад, толгойгоо гунхуулба.—Операци хэһэнэйшье үлүү болошоһон байгаа даа. Гурбан хоногто ябахадаа шархань һэдэржэ, эдэгэхээр бэшэ болошоһон юм...

Луиджи Франки гэнтэ стулһаа бодоод, эрид шиидэнгеэр иигэжэ хэлээ һэн:

—Хүбүүнэйм тулада, минии тулада танай гайхамшаг совет хүбүүдэй хэһэн юумые хэзээдэшье мартахагүйб.

М. ШАРОНОВ,
АПН-эй тусхай корр.
Генуя — Москва.

ЭМШЭЛЭГШЭД ХОЛЫН ЗАХААМИНДА

Холын лэ нютаг даа гээд, Захааминие хэлсэдэг. Нээрээшье дүгэхэн бэшэ. Би тэрэ нютагые һайн мэдэхэб. Урдань хэдэн жэлдэ тэндэ ажаллаһан байхаб.

Манай республикын эмшэлэгшэдэй экспедици Захаамин нютагаар 45 хоногой туршада ябажа, хүн зониие эмшэлжэ, үзэжэ байһанаа һаяхан бусажа ерэбэ. Аян замнай нилээд ута байгаа. Аяар холын Утаата, Далхай, Санагаһаа эхилжэ, ажал хүдэлмэреэ ябуулаабди. Энээхэн хугасаанда 7 мянга гаран хүн үзүүлһэн, энэмнай аймагай бүхы хүн зоной тоогой хахадһаа ехэ болоно бшуу. Улаан-Үдын ямаршье поликлиникынхиһээ дутуугүй туһаламжа эндэхи хүн зон абаа гэжэ бидэ тоолонобди. Эмшэлэгшэдтэмнай бүхы түхеэрэлгэ баран бии һэн: рентген, элдэб аппарат, клиническэ лаборатори.

Экспедици санитарно-гэгээрэлэй ехэхэн хүдэлмэри хээ гэхэдэ, алдуу болохогүй. 38 лекци уншагдаа, асуудал ба харюунуудай вечернүүд олоор үнгэргэгдөө, санбюллетеньнүүд олоор гаргагдаа. Манай хүдэлмэрилэгшэд холын отара, гүүртэнүүд дээгүүр «Элүүр энхын булан», медицинскэ аптечкэнүүдые эмхидхэһэн байха. Нүүдэл киномнай медицинскэ темэнүүдтэ олон киножурналнуудые хүн зондо харуулаа. Тусхай нүүдэл аптекээрхин элдэб эм домуудые худалдаа.

Захааминай хүн зоной элүүр энхэ тухай хөөрэбэл шмэрхүү. Энээнэй урда тээ эндэ уушханай ханяадан, элдэб халдабарита үбшэн элбэг һэн. Һүүлэй арбан жэлэй хугасаае абаад үзэебди. Ямар ехэ хубилалта болоо гээшэб! Уушханай ханяадаар үбдэжэ, наһа бараһан хүнүүд үгы гэхэдэ болохо. Элдэб венерическэ үбшэнүүд урдань үзэгдэдэг һаа, мүн усадхагданхай гэхэдэ заашье алдуу болохогүй. Захааминай туберкулёзно диспансер ехэхэн ажал ябуулаа. Тэрэнэй ашаар элдэб халдабарита үбшэнүүдэй үүр, гуламтанууд усадхагдаа. Мүн энээнэй урда заахан үхибүүдэй үбшэн, хоолойн булшархайн үбшэн гэхэ мэтэ элбэг һэн. Теэд мүнөө энэ үбшөөр үбшэлһэн үхибүүдтэй бидэ ушараагүйбди.

Тиибэшье Захаамин нютагай хүн зон нэгэ онсо илгаатай гэхэ юм гү, али хайшаа юм? Тэндэ зүрхэнэй, хотын үбшэнтэй хүнүүд үшөөл дайралдана. Шуһанай даралта ехэ болодог. Тэрээнһээ боложо тархи толгойгоо үбдэдэг хүнүүд бидэндэ ерээ һэн. Гомдолтойшье, юундэб гэхэдэ, зарим хүнүүд сагай, байгаалиин уларилда тааража ядана гэхээр байна бшуу: үхэр малһаа халдажа болохо үбшэн хаа-яа үзэгдэнэ. Байра байдал, ариг сэбэрые һайнаар сахиха гээшэ тон удха шанартай байха гэжэ һанагдана. Энээн тухай бидэ аймагай хүтэлбэрилэгшэдтэ хэлээ, һануулаа һэмди.

Һүүлэй арбан жэлэй туршада энэ хүдөө нютагай хүн зоной 90 процентнь шэнэ, һаруул, гоё гэрнүүдтэ түбхинэн ороһон. Энэнь ехэл һайн гээшэ. Далхай, Утаата, Санага гэһэн холын нютагуудта олониитын банинууд баригданхай. Эндэхи колхозникууд сүлөөтэй сагаа һайнаар үнгэргэнэ. Ехэнхи колхозуудта шэнэ клуб, библиотекэнүүд баригданхай. Зунай үдэшын дулаахан сагуудта спортивна талмай дээрэ залуушуулай сэнгэн наадажа байхые харахат. Спорт гээшэмнай элүүр энхые сахилгын шухала һалбаринуудай нэгэн болоно.

Экспедициин гэшүүд «Байгал» колхозой байра байдал, хүн зоной ажаһуудалые хаража баясаа. Тэрэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Д. Д. Бабалаев, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, партийна организациин секретарь нүхэр Н. Ш. Ванчиков) коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байнхай. Холын отара, гүүртэнүүдтэ ажаһуудаг малшадай байра байдал дарагар. Гүүртэ бүхэн дээрэ шахуу медицинскэ аптечкэ, нүүдэл библиотечкэ, радиоприёмник бии. Бидэнэй ажалда колхозникууд ехэ туһалаа, үзүүлхэеэ ерэхэдээ тэдэнэр ходо сэбэр, нягтаар хубсалһан ерэдэг. Бодоод үзыт. Һүүлэй хэдэн жэлнүүдэй туршада колхоз гэшүүдтээ гэжэ 40—50 шэнэ гэрнүүдые бариһан. Энэмнай яаха аргагүй һайхан хэрэг, элүүр энхые батаар сахилгада ехэхэн алхам хэһэн амжалта бэшэ аал?

Тиибэшье магтамаар эдэ зүйлнүүдэй хажуугаар Захааминай зарим колхозуудай малшадай байра байдал үшөөл муушаг байна. Ариг сэбэрые сахилган һула. Тэрээн тухай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ бидэнэй зүгһөө хэлэгдээ.

Экспедициимнай бүхы замда хүн бидэниие һайнаар угтаа. Манай эмшэлэгшэд Н. Б. Мясоедова, Н. Е. Константинова З. А. Баханова, Н. И. Жукова, медсестранууд Л. Горбачева, Кичигина, Осипова, Маханова, мүн бусадшье хүн зоной баясхаланда хүртөө. Энэ экспедицимнай нилээд туһатай байгаа гэжэ һанагдана. Үсөөн бэшэ хүнүүдэй үбшэн элирүүлэгдэһэн, зариманиинь Улаан-Үдэ эльгээгдэһэн байха.

Экспедициин гэшүүд сүлөөтэй сагаа һайнаар үнгэргөө. Захаамин нютагай үзэсхэлэн гоё байгаали, тунгалаг агаар сэдьхэл урмымнай түшэг болоо. Иимэ ута аяншалгаһаа бусаад, бидэ шэнэ хүсэл зориготойгоор ажалдаа оробобди.

Б. АНТОХОНОВ,
экспедициин начальник, республиканска больницын главна врач.

ТОБШОХОНООР

Мухар-Шэбэрэй управлениин «Эрдэм» совхоздо 30 гаран хүн дээдэ ба дунда һургуулитай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хүдэлдэг. Эндэ хоёр дунда, табан эхин һургуулинууд бии.

Д. ЛОПИЛОВ.

* * *

Хориин управлениин Хэжэнгын совхозой Элһэтэ гэжэ газарта малшадай шэнэ байра баригдажа дүүрээ. Эндэ клуб, библиотекэ, ветпункт хүдэлхэ юм.

Ш. БАДМАЕВ.

* * *

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Галимзян Салимзяновай бүлэдэ 9 үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Эгээ ехэ хүбүүниинь Галимхан — шофер, удаадахинь Фагат, Рафкат гэгшэд—механизаторнууд, дүрбэдэхи хүбүүниинь Фаргат баһал механизатор. Мүнөө табадахи хүбүүниинь курсада һуража, трактор жолоодохо эрхэтэй.

С. БИЛИКТУЕВ.

Агын үргэн талада

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай бүлэг артистнар мүнөө Ага нютагаар айлшалжа байнхай. Эдэнэр һаяхан Догойн «Россия» колхозой малшад, хонишод, механизаторнуудта ерэжэ, һонирхолтой концерт харуулба. РСФСР-эй арадай артист Чойжи-Нима Генинов, артистнууд Д-Д. Жалсараев, Ц-Д. Шаглаев, Ц. Дугарова, Т. Гергесова болон бусадай ирагуу гоёор наадахые хаража, урмашаһан колхозой гэшүүд нэрьемэ альга ташалгаар тэдэниие удэшөө. Хүндэтэ айлшаднай Агын үргэн тала нютагуудаар аян замаа үргэлжэлүүлһээр.

Д. Н. ДОРЖИЕВ.

Оренбургын аргаар хониной нооһо хайшалжа һураһан бэрхэшүүлэй республикын гурбадахи заншалта конкурс һая үнгэргэгдөө гэжэ манай газетэ мэдээсээ һэн. Тэрэ мүрысөөндэ Буряадай хүдөө ажахын институдай 3-дахи курсын студент басаган Аргентина Раднаева Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Октябрьский» совхозой нэрэһээ хабаадалсаба.

Тиихэдээ Аргентина Раднаева конкурсдо хабаадаха һорёондо 10 хониной нооһые 43 минута соо шуумар бэрхээр хайшалжа, хамагһаа һайн үрэ дүн харуулба. Удаадахи ехэ мүрысөөндэнь хабаадалсажа, мүн һайн амжалта түйлаба. Хүдэлмэриин 7 часай туршада 87 хониной нооһо хайшалһан зэргэтэй боложо, эхэнэрнүүдэй дундаһаа 2-дохи һуури эзэлбэ. «Буряадай АССР-эй эрхим хайшашан» гэжэ нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, Бухэроссин ... баадалсаха эрхэ ол...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А... наева.

Н. МУЛ...

ХҮДӨӨГЭЙХИД ХҮХЮУ...

Баян Хуса тосхоной хүдөөгэй клуб Бухэсоюзна харалгада оролсон, мүнөө жэлдэ ажал хүдэлмэреэ нилээд шэнэдхэн табяа. Клубые даагша Лидия Александровна Ивановагай хүтэлбэри доро тосхоной залуушуул уран һайханай бүлгэмэй кружогуудта хабаадажа, эдир наһанай оюун бэлиг шадабаряа харуулна. Хүдөөгэй библиотекые даагша Анна Югова илангаяа эдэбхитэйгээр тус концертдэ хабаадалсана.

Хабарай тарилгын үедэ хүдөөгэй клубай уран һайханай коллектив артелиингээ бүхы полевой стануудаар ябажа, һонирхолтой концертнүүдые харуулһан байгаа. Жэлэй эхинһээ хойшо энэ коллектив 20 гаран концерт колхозникуудтаа харуулаад байна.

Хүдөөгэй клубай коллективэй гэшүүд концертын болохоһоо урда лекци, хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм. Багшанар Г. Н. Зайцева, В. А. Миронова, Л. Е. Шехова, Ж. Б. Лумбунов гэгшэд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

һаяхан Баян Ху... дөөгэй клубта колхо... ха удэшэ үнгэргэгдөө... та «Уласхоорондын ... лекци эндэхи найман... линии директор Ж. Б... шаа.

Һонирхолтой конц... сагшад — В. Пог... В. Жарков, арадай та... сэдхэгшэд Г. Югова, гэгшэд бэлиг шадаба... нэрьемэ альга ташал... нэ.

Хүдөөгэй клубай ... бүлгэмэйхид үбһэ ху... артелиингээ бригада... концерт табиха пре... хэжэ байна. Концер... СССР-эй Верховно С... сиин материалнууда... үнгэргэгдэхэ юм.

Бухэсоюзна уран ... гэмэй харалгада бэл... залуу малшад, механ... телиин парткомой зү... туһаламжа абадаг ю...

Графигай ёһоор, ... лын фермэ, отара, гү... автомашина угтадаг.

Б. ...

Зэдэ.

СПОРТ МҮРЫСӨӨНДЭ МИНСК ОШОХОНЬ

Зүүн-Сибириин түмэр замай хүдэлмэришэдэй дунда велосипедээр түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн хэдэн үдэрэй туршада үнгэргэгдэбэ.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр. Энэ үдэр эхэнэрнүүд — 20, эдиршүүл — 25, эрэшүүл 50 километрэй зайда урилдаһан байна. Эхэнэрнүүдэй дунда болоһон шанга тулалдаанда Красноярскһаа ерэһэн Галина Становая, Валентина Хасанова гэгшэд түрүүшын хоёр һуури эзэлнэ. Гурбадахи һуурида Улаан-Үдын түлөөлэгшэ Эмма Юдинцева гараһан байна. Эдиршүүл соохоо Улаан-Үдын спортсменүүд Анатолий Таракановский, Николай Зайцев гэгшэд финишэ түрүүлэн хүрэжэ ерэнэ. Эрэшүүлэй дунда болоһон мүрысөөндэ Валерий Стародубов (Улаан-Үдэ) шалгаржа, Зүүн-Сибириин түмэр замнадай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр болоһон мүрысөөндэ эхэнэрнүүд 25 километрэй зайда урилдаагаа. Эндэ Улаан-Үдын түлөөлэгшэд түрүүшын һуури эзэлнэ. Эрэшүүлэй дунда 75 километрэй зайда урилдаһан мүрысөөндэ Красноярск городой команда түрүү һуури эзэлээ.

Мүрысөөнэй дүн гаргахада Улаан-Үдын «Локомотив» бүлгэмэйхид түрүү һуури эзэлжэ, «Локомотив» бүлгэмэй Центральна соведэй түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олобо. Тус мүрысөөн июль һарын хуушаар Минск городто үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Д. РАДНАЕВ.

ПРАВ... БУРЯ...

Мүнөөдэрэй ...

Нэгэдэхи хууда... тиин Программа ... гэһэн түрүү бэшэ... дотор үбһэ бэлэдхэ... хай мэдээн; КПС... хүдөө ажахын тай... орлогшо Н. Дорофе... хүдөө ажахын ... абаха ба бэлэдхэ... орлогшо А. Желтый... рүү дүй дүршэлдэ... гэһэн гаршагтай ... ряад орон доторнай... шаг доро һонин ... хэблэгдэбэ. Мүн эн... Польшын Арадай ... хорин жэлэй ойн ... шарамдуулан, Поль... мэниие амаршалһ... щев, А. И. Микоян... леграмма; Москва... баярай заседаниин ... вада болоһон баяр... хай тоосоонууд толи...

Хоёрдохи хууда... Шэбэрэй үйлэдбэри... ниин «Забайкалец» ... рүүлэгшэ нүхэр А. ... «Замда түрэһэн бо... һэн статья «Унша... гсуудал табина» ... доро үгтэбэ. «Забай... бинадай инженер ... гай статья; Түрэл ... боложо байһан элд... дээсэлнүүд: «Прав... 1964 оной июлиин ... түрүү бэшэг толи...

Гурбадахи хууда... ва хотодо болоһон ... лаанай тоосооной ... баярай суглаан дээр... щевой хэлэһэн үгэ... Мүн энэ хуудаһанда... оронуудһаа абтаһан... дээсэлнүүд; манай ... гэхэ мэтэ толилогд...

Дүрбэдэхи хууда... зохёолшо Б. Костю... лерка нэрэтэй хү... повестьһоо абтаһан ... республикын фу... дунда түрүү һуури... лөө мүрысөөн тухай... лилогдобо.

Веногууд табигдаба

ВАРШАВА, июлиин 21. (ТАСС). Мүнөөдэр үдын хойно Варшавада хадагалагдаһан мэдэгдээгүй солдадай хүүр дээрэ венок табилга болобо. КПСС-эй ЦК-гай, Советскэ правительствын үмэнэһөө КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев тэрэ солдадай хүүр дээрэ венок табяа.

Тэрэшэлэн нүхэд А. Новотный, В. Ульбрихт мэдэгдээгүй солдадай хүүр дээрэ веногуудые табяа. Мүн Польшын Хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин ЦК-һаа, ПНР-эй Гүрэнэй Совет ба правительствын нэрэһээ, политическэ партинууд болон ниитын организацинуудай үмэнэһөө веногууд табигдаба.

Веногуудые табиха үедэ хүндэлэлэй харуул табигдаһан ба Польшын Арадай Республикын гүрэнэй гимн гүйсэдхэгдөө.

Мүнөөдэр совет сэрэгшэдэй хүдөөлүүлэгдэһэн мавзолейдэ венок табилга болобо. ПОРП-ын ЦК-гай, Польшын Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй ба правительствын үмэнэһөө нүхэд Ю. Циранкевич, Э. Охаб, М. Пыхальский веногуудые табяа. «Совет болон Польшын арадуудые Гитлерэй эзэмдэгшэдһээ сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ ами бэеэ үгэһэн алларта Совет армиин сэрэгшэдтэ. КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев» гэһэн бэшэлгэтэй венок нүхэр Н. С. Хрущев мавзолейдэ табяа.

ХИЛЫН САДАНАҺАА

Хани барисаанай поезд

ВАРШАВА, июлиин 20. (ТАСС). Хани барисаанай поездоор Советскэ Союзһаа 300 хүн мүнөөдэр Баршава ерэбэ. Тэдэнэй дунда совет-польшын хани барисаанай бүлгэмэй эдэбхитэд, ниитын болон соёл культурын ажал ябуулагшад, Польшые Гитлерэй эзэмдэлгэһээ сүлөөлхэ тэмсэлдэ хабаадагшад бии. Тэдэнэр Польшын Арадай Республикын 20 жэлэй һайндэртэ хабаадалсажа, республикынь хэдэн городуудаар ябаха байна.

—<>—

Тэмсэлшэдэй шэнэ амжалта

ПАРИЖ, июлиин 21. (ТАСС). Конгын эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэдэй отрядууд оронойнгоо зүүн хубидахи түмэр замай центр ба уһан замай порт — Кинду городые эзэлбэ гээд, Франс пресс агентствын корреспондент Бужумбурһаа мэдээсэнэ. Луалаба мүрэнһөө Танганьика нуур хүрэтэр 300 мянган дүрбэлжэн километр талмайтай газарые Конгын тэмсэлшэд мүнөө эзэлэнхэй.

Франс пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, эрхэ сүлөөгэй түлөө хүдэлөөе толгойлогшо Гастон Сумиало гэгшэ Моиз Чомбын правительствые мэдэрнэгүйбди, оронойнгоо гүйсэд сүлөөлэгдэтэр тэмсэлөө үргэлжэлүүлхэбди гээд Альбертвильдэ һаяхан болоһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлһэн байна.

ЧССР-эй, ГДР-эй арадуудай хани барисаа бэхижүүлхэ

БЕРЛИН, июлиин 21. (ТАСС). ЧССР-эй Национальна Обороной министр армиин генерал Б. Ломский түрүүтэй Чехословакиин сэрэгэй делегациин ГДР-эй ниислэл хото ерэһэнтэй дашарамдуулан, хани барисаанай митинг эндэ болобо. АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, митинг дээрэ ГДР-эй Национальна обороной министр армиин генерал Г. Гофман, Б. Ломский үгэ хэлээ.

«Манай гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр үһөөгөө абаха дуратайшуулай доботолго хээ һаа, бидэнэй социалис байгуулалтын, манай арадуудай нягта жагсаалай, Варшавска договорто хабаададаг оронуудай сэрэгэй хүсэндэ үй бута сохюулха» гээд, Г. Гофман үгэ хэлэхэ зуураа мэдүүлээ.

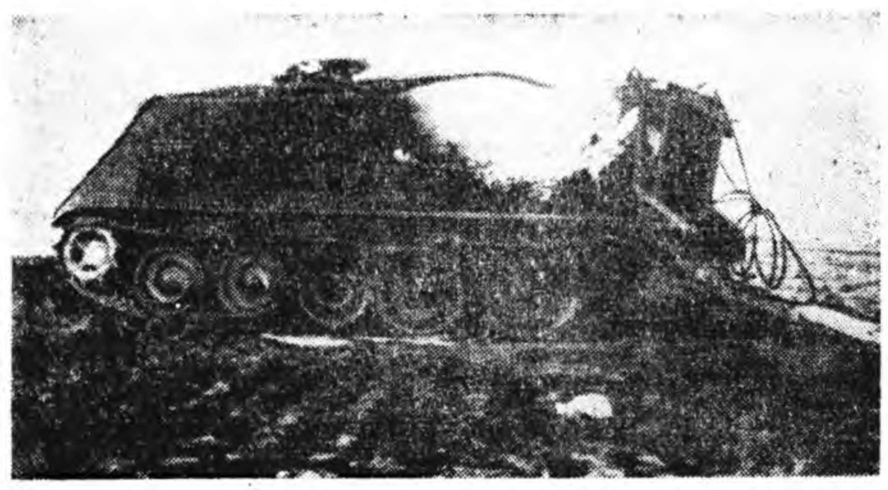
«Манай хоёр орон Центральна Европодо амталан тайбанаар ажаһуухые хүсэнэ. Тиимэһээ Чехословакиин правительство СССР ГДР хоёрой хоорондо баталагдаһан хани барисаанай ба харилсан туһалалсалгын договорые һайшаана. Энэ договор Баруун Германиин үһөөгөө абахые хүсэгшэдэй түсэбтэ харюу болон, ГДР-эй аюулгүй байдалые хамгаалха ба Германиин асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ шухала алхам болоно» гээд Б. Ломский тэмдэглээ.

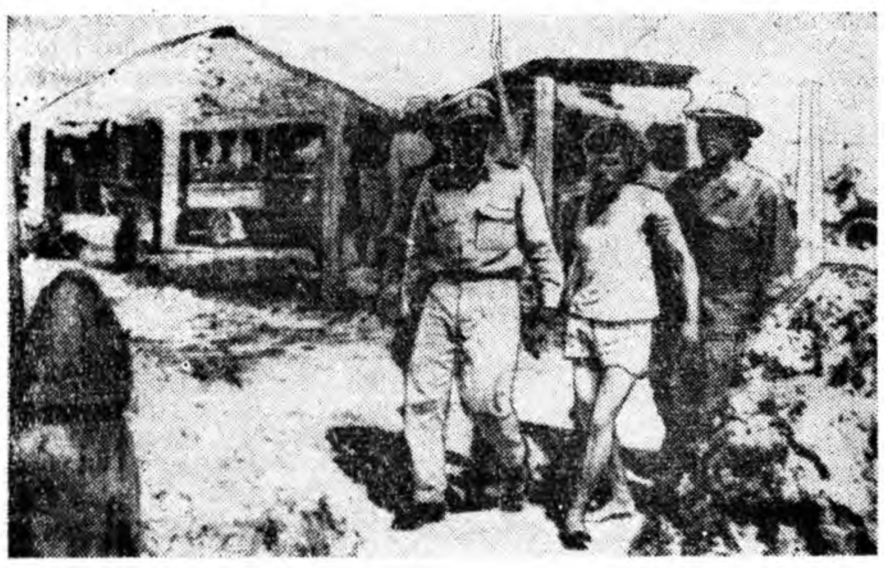
Баруун Германи Чехословаки хоёрой хоорондо хүршэ һайнаар ажаһууха харилсаа байгуулха хэрэгтэ Бонной правительствын һаналаа табидаггүй байһанда халаглахаар гэжэ ЧССР-эй Национальна обороной министр тэмдэглээ.

—<>—

Зүблөөн эхилбэ

СТАМБУЛ, июлиин 21. (ТАСС). Мүнөөдэр Стамбулда Иранай, Турцын, Пакистанай правительствануудые толгойлогшонорой суглаан эхилбэ. Тус зүблөөн дээрэ эдэ оронуудай экономическа, техническэ ба культурна харилсаа холбоо бэхижүүлхэ талаар асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Урда Вьетнамай сэрэгүүд Камбоджын хилые дабаха ушар нэгэтэ бэшэ гаргаа. Зураг дээрэ: тулалдаанай үедэ галдагдаһан Урда Вьетнамай сэрэгэй машина; доронь Камбоджын офицернууд хилэ дабаһан Урда Вьетнамай сэрэгые туужа ябана.

ЮПИ ТАСС-ай фото.

КАСТРО: һүйтхэлгэ хэхээ болигты

ГАВАНА, июлиин 21. (ТАСС). «Далайн сэрэгэй Гуантанамо бааза дээрэ болодог һүйтхэлгэдэ США-гай хэтэрхы хархис хүсэнүүд сэхэ хабаатай»,— гээд майор Рауль Кастро мэдүүлээ. Америкын далайн сэрэгэй солдадуудта алуулһан хилэ сахигша Рамон Лопес Пеньи гэгшые хүдөөлүүлһэнэй һүүлдэ Кубын премьер-министрэй орлогшо, революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр усэгэлдэр удэшэ Гуантанамода дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

США-гай президент Джон Кеннедиин алуулһанай һүүлээр Гуантанамода элдэб хорото ябуулга хэхэ ушар улам олошороо гээд Кастро мэдүүлбэ. Байгша оной июнь һарын эхинһээ Кубын хилэ сахигшадта эсэргүү 150 хорото ябуулга хэгдээ. Үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада тус баазые командалагшаар томилогдоһон контр-адмирал Джон Данкен Бэркли гэгшын энэ хорото ябуулгануудые үүсхэжэ байһаниие министр тэмдэглэбэ.

Гуантанамода хэгдэжэ байһан хорото ябуулгануудта США-гай президент Джонсон анхаралаа хандуулха ёһотой гээд министр хэлээ. Президентээ бэрхэшээлтэ байдалда оруулхын тула США-гай хэтэрхы хархис хүсэнүүд зорюута иимэ хорото ябуулгануудые хэдэг болоо.

«Нью-Йорк таймс» газетын корреспонденттэй Фидель Кастрын хэһэн хөөрэлдөөндэ США-гай правительство мүнөө болотор харюу үгөөгүй байһаар гэжэ Рауль Кастро тэмдэглэбэ.

Кубын хилэ сахигшые алаһан ушарта Гуантанамодахи баазын солдадууд зэмэтэй бэшэ гээд, США-гай гүрэнэй департаментын хэһэн мэдүүлгые министр шоглон наадалаа.

Голдуотерой эрилтэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 21. (ТАСС). Президентын һунгалтада илалта түйлахын түлөө тэмсэлдэ бэлэдхэл ябуулха зуураа, США-гай гансахан республиканска партиин бэшэ, харин демократическа партиишье хархис этэгээдүүд, үндэһэ яһанай илгаа гаргагшад Голдуотерой хара туг доро жагсана. США-гай урда зүгэй демократическа партиин гэшүүд — үндэһэ яһанай илгаа гаргагшад урдань Алабама штадай губернатор Уоллес гэгшэдэ һаналаа үгэхые хүсэдэг байгаа. Мүнөө тэрэнэй президентын тушаалда өөрынгөө кандидатурые табихаяа болиходонь эдэ этэгээдүүд Голдуотерой тала руу оробо. Аризоной сенаторай штаб-квартира оронойнгоо урда штадуудта «Голдуотерой түлөө һунгаха демокрадуудай организаци» байгуулхые түсэблэнэ. Эдэ организацинууд һунгуулиин бүхы округуудта өөһэдынгөө комитедүүдые байгуулхаар хараална.

Консервативна демокрадууд Голдуотерые гүйсэд дэмжэхэ байһанаа баһал мэдүүлнэ. Джорджи Штадай губернатор байһан демократ Гриффин гэгшэ президентын һунгалтада Голдуотерой түлөө һаналаа үгэхэб гэжэ мэдүүлээ.

—<>—

Гарлем дахин буһалгаа хэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 21. (ТАСС). Гарлемдэ нэгэ бага номгон болоһон байдал үсэгэлдэр дахин буһалгаатажа эхилбэ. Эндэхи хүн зон полицитай тулалдана. Үсэгэлдэр һүни 125-дахи үйлсөөр гараһан демонстрантнууд үнэн сэхэ, адли тэгшэ эрхэ байдалай эрилтэ табяа. Полициинхид демонстрантнуудта доботолжо, дээгүүрнь буу табин намнаһан байна.

—<>—

Кипрэй асуудал амгалан аргаар шиидхэгдэхэ ёһотой

НИКОЗИ, июлиин 21. (ТАСС). Кипрэй Республикын президент Макариос ООН-эй генеральна секретарь У Танда харюугай телеграмма эльгээбэ. Арал дээрэ тохёолдоһон түгшүүрилтэ байдал тэндэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые олошоруулгаһаа һуладахагүй байна гээд У Танай һаяхан эльгээһэн бэшэг соо хэлэгдэһэниие Макариос дэмжэжэ байһан тухайгаа телеграмма соогоо мэдүүлбэ. Кипрэй асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхэ шухала байһан тухай Макариос үшөө дахин мэдүүлбэ. «Нүгөө талаһаа Турциин Кипртэ доботолон орохосо ходо зэбдэжэ байдаг дээрэһээ Кипрэй правительство аралаа хамгаалха хүсэ байгуулха баатай болонобди. Тиин арал дээрэ амгалан байдал тогтоохо талаар Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэритэй Кипрэй правительствын абаһан хэмжээнүүд таарална», гээд Макариос тэмдэглээ.

Баруун Берлиндэ сэрэгэй һургуули хэглэнэ

БАРУУН БЕРЛИН, июлиин 21. (ТАСС). Эндэ США, Англи ба Франциин сэрэгэй частьнуудай хамтын ехэ һургуули эхилбэ гээд хэблэл мэдээсэнэ. Баруун Берлинэй хүн зоной олоороо амардаг Груневальд гэжэ парк соо сэрэгэй һургуули хэгдэнэ. Тэрэнь июлиин 23 болотор үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

ГАЗАР ХҮДЭЛГЭ ХҮН ЗОНИИЕ АЙЛГАА

ТОКИО. (АПН-эй тусхай корреспондент). Японой юһэн префектурын ажаһуугшад июниин 16-да Японой хойто хубида болоһон газар хүдэлгын хойшолонгуудые усадхажа байна. Түрүүшын үдэрнүүдтэ эдэ газар нютагуудтахи ажабайдал хүсэд эмхи гуримгүй болошоо. 300 мянган хүн зонтой Ниигата гэжэ хото хоёр минутын турша соо һандаршоо. Бүхы электростанцинууд, водопроводууд, хэлхеэ холбоон хүдэлхэеэ болишоо. Газарай үеын хүдэлэн хубилһанай эсэстэ Синано мүрэнэй һаба хубилжа хотын гурбанай нэгэ шахуунь уһанда абтаа. Зүгөөр түймэр сарагшадай болон бүхы арад зоной эршэмтэй шанга хүсэлэл оролдолгын ашаар тетраэтилентэй резервуарнуудай, кислородой баллонуудай скалуудай тэһэрэлгэ зайсуулагдажа шадагдаа. Энэ ушарые үгы болгожо, аюулһаа хотые абараа.

Ниигатска газар хүдэлэлгые 1923 ондо Токиодо болоһон айхабтар ехэ газар хүдэлэлгэтэй сасуулжа болоно. Газар хүдэлгын гол газарһаа 40—50 километртэ байһан Ниигата хото шахалтада ороогүй, миил хэлтыдгэтэ дайрагдаа гэжэ мүнөө болоһон хохидолой онсо илгаае хаража үзэхэдөө, Японой сейсмологууд бодоно. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, мүрэнэй һаба ондоо болоо, бата бэхи түмэр-бетон байшангуудай 40 шахуу процентнь хяа дарагдангүй, харин миил хэлтыһэн байна. Газар дорохи доһолгооной һандаргалтын ниитэ хүсэниинь Хиросима дээрэ хаягдаһан атомна бомбын хүсэнһөө 500 дахин ехэ байна. Тиибэ яабашье дан олон хүн хохидоогүй—25 шахуу хүн гэмтэжэ үхөө, хэдэн зуун хүн шархатаа. Зүгөөр 100 миллиард иенэй материальна хохидол болоо.

Горючитай резервуарнуудта болоһон түймэр гол хохидол ушаруулаа: гэрнүүдэйнь хоорондо заахан талатайгаар хотонуудые эмхи гуримгүйгөөр барижа байһан мүнөө үедэ промышленностиие, илангаяа химиин промышленностиие нэгэ газарта улуусэ ехээр суглуулан байгуулха гээшэ айхабтар аюултай, газар хүдэлөөһээнь хүн зондо аюул тохёолдуулхагүй хэмжээнүүдые хараалха гэжэ боложо үзэхыень засагые баадхаһан байна.

Ниигатада газар хүдэлжэ, Японой хүн зониие сошордуулаа. Газар хүдэлэлгын һандаргахы хүсэн социальна асуудалнуудтай сэхэ холбоотой гэжэ газетэнүүд заана. Ээлжээтэ газар хүдэлэлгын хэзээшье болохоёо байһаниие уридшалан мэдэхэ аргагүй, —гэжэ «Бунгей» журнал бэшэнэ.— «Газар хүдэлэлгэ хадаа хэлсээгээр гү, али доботололсохогүй тухай хэлсээндэ гар табилгаар зайсуулжа боломоор дайн бэшэл. Зүгөөр хэзээ болоноб гээд тэрэниие миил хараад байжа болохогүй».

«Асахи» газетэ нигэжэ бэшэнэ: «Манай оронпие газар хүдэлэлгын аюулһаа хамгаалха ехэ түсэб зохёохо, тэрэниие удааруулангүй бэелүүлжэ захалха шухала».

Тиимэ түсэб үнинэй бии аад, бодотоор бэелүүлэгдэнэгүй гэжэ газетэ заана.

Энэ ехэ аюулай хойшолон усадхалгадань хойто зүгэй газар нютагуудта ороной олониитэ ехээр туһалаа. Тахал үбшэнэй дэлгэрһые зайсуулхын тулада врачнууд һайн дурaараа Ниигатада ошоно. Газар хүдэлэлгэһөө хохидоһон нютагуудай арад зондо туһалха мүнгэ зөөри бүхы орон дотор суглуулагдана.

С. ИЛЬИН.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудаар бага зэргэ бороо орохо. Зүүн хойноһоо һулашагаар һалхилха. Байгал шадарай нютагуудаар 12—17, бусад аймагуудаар 17—22, Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 9—11, үдэртөө 19—21 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Июлиин 24—25-най үдэрнүүдтэ Буряад оронноймнай нютаг дэбисхэр дээрэ үүлэтэйшэг байха, түрүүнэй үедэ зарим нютагуудаар бага зэргэ бороо орохо. Зүүн хойноһоо һулашаг һалхитай байха. Һүниндөө 6—11, үдэртөө эхинэй үедэ 17—22, хойшодоо 21—26 градус дулаан болохоор хараалагдана.

Редакторай ...
Ц. Ц. ЦИ...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. ... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, ...тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретар... отделов: сельскохозяйственного производства и ... жизни—47-59, 35-14, промышленного производства ...ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идео... —24-74, советского строительства и быта—34-93, ...ров и писем—25—41, 38-30, информации—32-7... ...дов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати ... Министров Бурятской АССР.

Н00172. Зак. №...